

भारत सरकार
GOVERNMENT OF INDIA

राष्ट्रीय पुस्तकालय, कलकत्ता ।
NATIONAL LIBRARY, CALCUTTA.

वर्ग संख्या

Class No.

पुस्तक संख्या

Book No.

0/2
891'453

M 2786

रा० पु०/न. ल. ३८.

H7/Dia/NL/Cal/79-2,50,000-1-3-82-GIPG.

ବିଶ୍ୱାସୀ ଯମଜା

DBA000002242ORI

ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଅମୀନ ।
BANDOBASTA AMINA

ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି
HARE KRISHNA MAHANTI

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ

1925

Printed by A. O. Chakraverty,
Orissa Printing Works,
PURL,
1925.

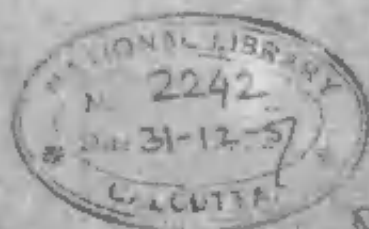
ମୂଲ୍ୟ ୫ ୦/୧୦ ପାଞ୍ଚ ପାଠ ।

ପ୍ରଥମ ସଂସ୍କରଣ

୦୯
891.453
M278.6

ଉତ୍କଳ ଗଣସଭା ପତ୍ରିକା ... ୫.୨୫
ସମ୍ପାଦକ ସମିତି ... ୫.୦୦

ଉପସ୍ଥାପନ—ପ୍ରତାପଚନ୍ଦ୍ର ଦାସ
ମୁଦ୍ରାଣ—ସମ୍ପାଦକ ସମିତି, କଟକ ।

ଉପେକ୍ଷା ।

ଏ ବହିକ୍ରୟର ସାଧାରଣ ଚକ୍ରାନ୍ତ ପାଠକଙ୍କର ଶ୍ରେୟୋଗୀ ହେଉ ନା
ନାହିଁ । ଗନ୍ତବ୍ୟରେ ଦେବେଗୁଡ଼ିଏ ଅର୍ଥ ବାବୁଜନ ଘଟଣା ଏଥିରେ
କରୁଛନ୍ତି, ଓ ପ୍ରଜାଗଣଙ୍କୁ ମଧ୍ୟସ୍ଥରେ ବନ୍ଦବସ୍ତୁ ଅମୀନଲାଗି କି ପ୍ରକାର
କରିବାଣୀ ନୁଏ ବହିର ବିଷୟ ସୁଦତା ଦେବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ ଏହା
କରିବ । ଓଡ଼ିଶାଅମୀନଙ୍କୁ ସରାଧରି ତର୍କବାଦୀ ଅଭିପ୍ରାୟ ଦେବେ,
କଥାବୁଦା ସାରିଅଛନ୍ତି, ଓ ଏ ଗନ୍ତବ୍ୟ ବଦଳୁଛନ୍ତି ଗୋଟିଏ ବନ୍ଧା । ବଦଳି-
ଶୀଳ, ଅମୀନ ଅସି ଓଡ଼ିଶା ଦେଶରେ ଓଡ଼ିଶାଅମୀନଙ୍କୁ କିପରି
କିପରି କୁଅନ୍ତୁ ତାହାମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଅଛି । ଯାହା ମନକୁ ଏକଥା
କହିବ ବହୁ ଭାବିବ ବା ଯାହା କେଉଁଠି ଶରଧାରିବ, ସେ କିଛି
ସାଧୁ ପୁଣ୍ୟର ନକ୍ସାରେ ଶମା କରିବେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରକାଶକ

୧ମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଶ୍ରୀ—ବସନ୍ତକୁ ବଜାବୋଇ ସଜାସମ୍ମାନ ଆସିବୁ ଏଥର ।
 ନବବସନ୍ତ ମୌଜାଟି ଅମୃତମଣ୍ଡୋଡ଼ । ମୋଟ ଗଦନା ବସନ୍ତବେ
 ଗୁଣ୍ଡାକୁ ଭଜନ ବାଜୁଇ ନୟନ ସବୁସବାଣୀ ଯାଇଁ ବାଜି କାନ୍ଦାନ୍ତି
 ଆହୁସ ବାଣୀ ଓ ମଦଦମ୍ଭୀ ଆହୁଇ ତଳେ ଚାଲିବ । ଗହା ବୁରସାଲୁ
 ଏମାସୀ ବନବସ୍ତରେ ମୌଜାଟି ପାହଣୀଟି ନବସାରେ ବସନ୍ତ ଓ
 ମୋଟ ଗଦନା ଗୋବଦନ୍ତେ ନବରେ ବିଷୋଟି ଦଇ ବାଲକୁ
 ବଦେଅଠକାଣୀ ହୋଇଅଛି । ରବିବାର ଦୁର୍ଗାପୂଜାବେ ସୁଦାବେ ୨୫
 ଶ୍ରୀରାମ ମଧୁର ଅମୃତମଣ୍ଡୋଡ଼ ଖାଲିଆ ୫୧୦ ଏକର ଓ ମଦଦମ୍ଭୀ
 ଆହୁଇ ତଳେ ୧୨୦ ଏକର ଦୋରି ଭିନ୍ନ ବନବସ୍ତରେ ବନବସ୍ତ
 ହୋଇ ପାଇଅଛି । ସୁଦାବର ମଙ୍ଗେ ମଦଦମ୍ଭୀର ଦୋରି ଅପ
 ରିଅଛି ।

ମୌଜାଟି ଅଞ୍ଚା ଘୁଠକାଣୀ, ଜଳ ପାଇ ବାଲୁଅ ଘୁଠାବ ଦରଦମ୍ଭୀ
 ବାଲ, ଚାରିଗୋଟି ପତା, ଅଞ୍ଚାଲଟି ପତା ଜଗଦାଧିକାର, ବାଜା ବଦ
 ମିରସି ମଦଦମ୍ଭୀ ଅଠଗଡ଼ ଲବାବାଦରଣ ଗୋଷ୍ଠର ଓରାବଦର
 ଶବ୍ଦ । ନବପତାଜଗଦାଧିକାର ମଦଦମ୍ଭୀ ନବିବ ଅଠଗ
 ଶ୍ରୀରାମମଣ୍ଡୋଡ଼ ଓ ଅପପଣ ଦୋଧିଲାବସଦର; ବୁରସାଲ ବନବସ୍ତ
 ବନୁ ଲଜମାଲ ଖେବାଟି ପୁରଣ ହୋଇ ଖାଲ ବଦନ ସୁରେଚେ,
 ମମ ଦଦଦ ବଦ ଓ ନାଲିବଦ ଜଗଦ ବଦ ଲଜମାଲ ତଳେ
 ଦୁଗବଦର ହୋଇ ଅସୁସ୍ଥ । ଏହି ନବପତା ଜଗଦବସ୍ତ ଦୁର୍ଗାପୂଜା
 ଶିଳାବ ବେଦୁଅଧରେ ଥିବା ଓ ପାହଣୀ ଶାହି ମଧୁର ଭିତରା ଶାହି

ନିଦିଷାରେ ଶସ୍ତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇ ପ୍ରବନ୍ଧ ହୋଇଥିବା, ଓ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ
 ଯୋଗୁଁ ଠାକୁର ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ନାଏକ ଇଚ୍ଛା କରି ସୋନମାଳ ବରଣ କରି
 ଦେଇଥିବାରୁ, ସୁରକ୍ଷା ଓ ମେଢ଼ିନାୟକ ଓ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଏ ତିନିପ୍ରକାର
 ଅମୀନ-ପ୍ରବନ୍ଧମାନେ ଜଣକ ପରେ ଜଣେ କାମଜାତକୁ ସମାଜ ଦେଇ
 ଯାଇଥିଲେ । ତାହାହୀନ ଅମୀନବେଳକୁ ଶ୍ରୀକାନ୍ତସ୍ଥଳ, ପାର୍ବତୀବେଳ
 ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ର ବଳା ହୋଇ ଥିଲେବେଳେ, ସେ ସମ୍ପର୍କର ଅମୀନକୁ
 ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ବରଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ି ନଥିଲା; ଏହାକି ପରେ ମେଢ଼ିନାୟକ
 କାମ କରିବାକୁ ଯେଉଁ ଦେବଦେବୀ କଳାକାରୀ ଶିଳ୍ପୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀ
 ଦେବଦେବ ଗୋବିନ୍ଦ ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ଦୋଷକୁ କରିଦେଇଥିବା ମୋତିକୁ
 କିବାସ ଦେବା ବେଳେ ଏକପ୍ରକାର ଶାନ୍ତ ହାତରେ ସାଜୁଥିବା
 ଶାନ୍ତା ପରାକ୍ରମରେ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟମାନ ଅମୀନ ହାତୁଡ଼ିବେଳେ ମୋତି
 ଶିଳ୍ପୀଙ୍କ ସେ ତଳଦସ୍ତର ଗୋଟାରେ ବାକୁ ବେଳେ ବସା ଦେଇ
 ନାହିଁ । ଉଦାତ୍ତଗୋଟା ହାତମାନ ମନା, ସୁରାଂ ନିଜଜାତୀ
 ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ପତାରେ ବସା ଯାଉଥିଲା । କାହା ଗାଠି ବସା ହେଲେ
 ତ ସବେ । ଏ ମୋତିକୁ ଦେଖି ଅମୀନ ସେ ବେଳେ କିବାସ ହୋଇ
 ତାଳେବେ ବେଳେ ଦେଖି ନାହିଁ । ଶାନ୍ତା ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ବି ପାଦ, ଶାନ୍ତ
 ଯେବେ ଲତା ତହସୀଲଦାର ପରେ ଗୋଟାରେ ଥିବା ପାଦ
 ମତଦମସାଦିଅକୁ ଟେକି ଧରିଲେ । ବର୍ତ୍ତେବେ ବାହା ଗୋଟାଏ ସନାତନ
 ଚିତ୍ରବେଶ ମନଦମା ତ ଲିପି, ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଏ ତହସୀଲଦାର ଅମଳ
 ମୋତିର ଗୋଟାପତ୍ର ଅବନା ପରି ଥିଲା, ଯାହା ଗୋଟାମାନ ମତଦମ
 ବାଜରେ । ହାତୁଡ଼ିବେଳେ ନାହିଁ । ଏହାପାଦ କାହାଙ୍କମାନ, ଶାନ୍ତି
 ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ମିସ୍ତାକର ଧୂଳାଟି ଦେବଦେବୀଙ୍କ ଉଦ୍ଭବ । କାମ ପା
 ତର ପତାପତ୍ର ବି ଗୋଟାକୁ ଗୋଟର, ଶ୍ରୀକାନ୍ତରୁପର ପତା
 ଗୋଟା-ବାଜ କାମଜାତକୁ ନୁହାଣ ଥିବା ଶ୍ରୀକାନ୍ତ, ଗୋଟାପତ୍ର ବାଜ
 ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଦେବ ମୋତି, ଥିବା ପତାପତ୍ର ପତ୍ରର ବାଜା ମତଦମ

କ୍ଷୁଦ୍ରତର ଗୋଟିଏ ବାଉଁଶର ଯାଦିକି ଏହି ଦାନନାରେ ଗୋଟିଏ
କୋଷାଦାନୀୟା ନ ପାଇଲେ ଶରେ ଅଠାଶ ପଦ୍ୟ ଦାନା କହୁ
କହୁ ଗୋଟିଏ ଯାଦିକି ।

ଭବୁବ ଅଧ୍ୟାୟ ଏ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ପରିମାଣୀ ଦେଖିବ ଦେବ ଚନ୍ଦ୍ର
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣା ବହୁବଳ ସେ ମହାପ୍ରଭାତରେ ବାହୁବଳେ ଶାନ୍ତବଳ
 ଦେବ ପଦ ଦୋଷପ୍ରଣାମ ଓ ଅମର ବହୁବଳ ଦାମ ଲାଭି ପଲ୍ଲୀ ।
 ଚ ' ବହୁ-ମହାପ୍ରଭାତେ ବହୁବଳେ ଚ ଦୋଷ, ଦାମର ପ୍ରଭାବ
 ଚିତ୍ର ବହୁବଳଦେବ ବାହୁବଳ ପ୍ରଭାବରେ । ବାହୁବଳେ ଚନ୍ଦ୍ରାଣୀ ମାହା
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣା ବହୁବଳେ ପ୍ରଭାତରେ ସୁଖରେ ସିଦ୍ଧେ ଦଶିକା ଏ ବାହୁବଳ
 ଶ୍ରୀ, ବହୁବଳେ ଚ ବହୁବଳଦେବ, ଶାନ୍ତବାଦରେ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ।
 ଶ୍ରୀ ମହାପ୍ରଭାତ ବାହୁବଳ ଚିତ୍ର ଦଶିକାପ୍ରଭାତ ସେବେ ବାହୁବଳେ
 ଦେବବଳ ମେଘବଳାମରେ ଏଥର ଚନ୍ଦ୍ରେ ଶ୍ରୀପ୍ରଭାତ ଅମର ଚନ୍ଦ୍ର
 ଶ୍ରୀ ପ୍ରଭାତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣା । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣା ପ୍ରଭାତରେ ଅମର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣା, ମାହାବଳ
 ଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣା, ଅମର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣା ପ୍ରଭାତେ ବାହୁବଳ, ବାହୁବଳଦେବ
 ଶ୍ରୀ ଏ ଇନ୍ଦ୍ରାଣୀ ଶାନ୍ତ ଶ୍ରୀ ମହାପ୍ରଭାତ ଦଶିକା ପ୍ରଭାତ ଦେବବଳ
 ଶ୍ରୀ ଚନ୍ଦ୍ର ।

[illegible]

ଦେବେ ସର 'ହୋ ଯା', ଦେହ ତାହାସ ବଥା ସୁନ୍ଦର ପାଉନା-ବା
 ସମସ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଗୁଣି ତଥାବାସ, ମଝିରେ ପଞ୍ଚାପାଲିଏ ପଡ଼ିବ ଏ
 ଶେଷର ଗୁଣିବନ, ଇଂରାଜ ସରକାର ଦେଶଦାମପତିକୁ ସୁବଦ୍
 ଦୁଇ ଓ ତମ୍ବାବଦାତିବା ନମ୍ବିନୀ ସବାବାଲହରା ଗୋସାଇଁ ଦୁଇ,
 ଗୁଏ । ତାହାଥରେ ଦେବିଦର ଅନ୍ତରି ଦୁଇପଦ୍ମ ଅଠବସକଳ
 ଦେଶସାହାସ, ଏମାନଙ୍କର ଦର୍ଶନସାତ ଅଧରର ଓ ଗୁରୁର
 ଶୋଭା ଶେଷଅର୍ଥର ଉତ୍ତର ଦେବର ସେ ସୁବଦ୍ ସୁବଦ୍ ଦୁଆ
 ଅନ୍ତରସ୍ତ ଗାଲିଅଛି । ସମସ୍ତ ତାଳନାଏ ଅରବର ତମ୍ବାମାନ, ସମସ୍ତେ
 ଏବେବୁର ନିମନ୍ତ ସେ ସାହାବରଲେ ବା ଦାଣ୍ଡପରେ ଅଛି ବଳ
 ଗଲି ତ ଅରମ୍ଭ ଦେହ ଦୋଧଦରିବାର ସମସ୍ତା ମଧ୍ୟ ଗାନ୍ଧି । ତାଳନ
 ପ୍ରପର ଅରମ୍ଭ ସେ ଦେହର ସେ ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ତ ବସାସ ବରି ଦେବ ସେ ତାହା
 ସ୍ଥାପନା ଚିତ୍ରଣାବୁଦବଦାସର ଦେହାବୁଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ସଦ୍ ଗତ କମ
 ଗୁଣମାନ ବଏ ଦେବେ ଅନୁପାଳରେ ଏ ଅସଲରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ
 ପରସର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ତହିଁର ସମୟ ସମସ୍ତବୁଦ ବିବର୍ଷନ । ତାହାକିନ୍ତା
 ରବ ବାଲବଜଳ ପର ପର ଦୋଲ ଦାଣ୍ଡରେ କୌତାବୌତି ବରୁଣ୍ଡରେ
 ଗୋସର ଅରମ୍ଭର ସେଉଁ ଲେବଟ ପଞ୍ଚାଅତ ପଦ୍ମମାନ ମୁଣ୍ଡର ସମ
 ତାହା ଦେବରେ ବର୍ଷେ ବାଳକ ଦଠାବୁ ପରସର ବିଷୟର ବିଷୟ
 କୌତାସରି ଧୂରୁ ଧୂରୁ ପଡ଼ିଗଲେ ସେ ତାହା ମୁଣ୍ଡରୁ ବୋହେ ବୁ
 ଗନରେ ଚଳେ ପଡ଼ିଗଲ । ପଡ଼ିଗଲ ଶବ୍ଦ ଏପରି ବିଷୟରୁପକ
 ଶୁଭ ଦେବ ସେ ତାଳନ ଉପରର ଦେଶଶାବାସିର ମଧ୍ୟରୁ ବାହାରି
 ଦୁଷ୍ଟ ଅବର୍ଷଣବରି ନେଇ । ଦୈତାଣୀ ଅବନ ଦଳୁଦୋ
 ବା ବଳପାତର ଶବ୍ଦ ସମ୍ବଦତ ଏଥିବଦ ଚିତ୍ରଣା ଅଗ୍ନି ନଥାନ୍ତି
 ମୁଣ୍ଡର ଗୁଣରେ ସ୍ଥାନଟି ଏବେବୁର ବାଲେ ଓ ଗୁଣରୁପକ
 ଦୋଲ ପଡ଼ିଗ ସେ ଶୁଭ୍ରବନ ଶୁଣିଏ ଚଳେ ପଡ଼ିଗଲେ ତାହା
 ତାଳନୁ ସମସ୍ତ । ଗେଲ, ତହିଁର ଚଳାପ, ତାହାବଦେହା ମୁଣ୍ଡ

ସମସ୍ତଙ୍କର ସମ୍ମତ ଉପସ୍ଥାପନା କରାଯାଇଛି ।

ସମ୍ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପାଟଣୋଣୀଏ ନିଜେ ଦିଶୁଥିଲେ ସ୍ୱୟେ, ତାଙ୍କର
ଦଳସ୍ତ ସ୍ୱାଧୀନମତେ ସେଠି ଖେଳିଲେ ବସିଥିଲେ, ସେ ବଠାଉ
ଉଠିଆସି ଅବଲୁକ କାରିନଶକୁ ବ୍ୟାପକାଦେ ପାଟଣେ ନେବାକୁ
ନେହାଉଲେ । ତାରିବ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ତରାତ୍ମୀ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣଙ୍କ ଦୌରାରେ
କୃତ୍ରିମିକ ଭୂତାନ୍ତା ଗାଦର ଶ୍ରୀଏ ଦେବରେ ପକାଇଛନ୍ତି ଓ ଛଦା
ଲୋଡା ବାତା ତ୍ରିମୂର୍ତ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରରେ ଧରି ଅଛନ୍ତି, ଏହି ଜଗତ ନାମ
ଓରିଧାସ୍ତ ଚରଣ ପାଇ, ବଦଶୀଳଦାରଙ୍କ ହସ୍ତରେ ତାଙ୍କୁଲେଖା ପାଟେବ
କ ଦ୍ୱାରା ମନୋଜାଳ, ମୌଳାର ନୂତନ ଅମୀନ ନିୟନ୍ତ୍ର ଦୋଇଛନ୍ତି ।
ପରବ ଚଣେ ସେ ଆନିରାଗରୁଙ୍କ ନେତ୍ରମାନ, ବ୍ୟାପକ ମାଣ୍ଡବ୍ୟଅଳିଷ,
ସ୍ୱପ୍ନ ବସ୍ତ୍ର ଓ ବିବେକରେ ତାଙ୍କଠାରୁ ବହୁ ନୂତନତର; ଦୃଶ୍ୟ ନିଶାଦ
କର୍ମୀରଙ୍କ ପିତୃତ୍ୟ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦ ଅର୍ଥାତ୍ ଛଦା ସୁନ୍ଦରା, ତାରିମ୍ ଦେବ
ଏ ଅବସାଦ ପଡ଼ିଲେ ମୁଠାଏ ବିଶାଳ ଦେବ ବା ସମସ୍ତାନ୍ତସାସ୍ତ୍ର
ବିବେଚନାର ଦାଇ ବଦସ୍ତର ଯାଇଁ ଗୁରୁ ଆସୁଛନ୍ତି; ଓ ତତୁର୍ଥ କଣ୍ଠ
କଥା ଉପରେ ଶୁଣିଛନ୍ତି, ମୁଦିତ୍ତା ଚଣେ ଆଳପାମରୁ ଛପପରସା ମନ୍ତ୍ର
ନେଇ ଅସିଦ୍ଧ ବାହୁଙ୍କ ସରକାସ୍ତ୍ର ଛଦିଷଣାନ ମୁଣ୍ଡାଇଦିଅ, ବସାରେ,
ସୁଖାଇ ଦେଇ ପଇଥା ଛପିଛି ପାଇଲେ ଗଲସ୍ତ, ଯାଇଁ ତା ଦେବ
ବିବା ଯାଇଁ ପଦ୍ମା ଦି' ଗୋଟି ପଡ଼ିବ, ମୁହଁ ଅକାଳ ଅବଲୁ ମଙ୍ଗସ୍ତ୍ରମ୍
ମୁଣ୍ଡସ୍ତେ ସେ ଘରେ ପାଇବ ।

ଏ ଅମଳି ବାବୁ ପ୍ରାୟ ତିରିଶ, ବାଘାଠାଠାରେ ନିବାସୀ
 ବାବା ପଣା ଦଶ ଅଳ୍ପ ଦେନାରେ, ବାଘ ବାଘବାରୁ ବଳି ପାଇଥିବା
 ବୁଦ୍ଧ ପାଞ୍ଚୁରୁ ପାଞ୍ଚ, ବାବୁର ପାଞ୍ଚୁରୁ ଗୋଟି ଅଳ୍ପଏ ବାଘିପ୍ରାୟ
 ପରୁ ଗୋଟି ପୋକଦେହରେ ବାଘେ ପୋକପାଞ୍ଚୁରୁ ବାଘି ପୋକ

ତଥା ଚନ୍ଦ୍ରରେ, ବୋହୂର ଶରୀର ଲବରେ ପ୍ରାୟଶଃ ଓହ୍ଲି ବାହାରି
 ଉଠଇ, ଅର୍ଥାତ୍‌ବାହାର ତାତ, ଲବୁସମ୍ପଦ ଓ ବଦନ ସମ୍ପଦ ଶରୀର
 ସର୍ବ ଶ୍ରେଣୀର ସମ୍ପଦ-ବ୍ୟକ୍ତିର ଗତ ପଦମାନ ଏତାହତ ବାଲ ଏତା
 ଗୋରରେ ଉଠାଇବ ଦେଇ । ଏତେବ ବୋହୂର ପ୍ରସବୁ ପ୍ରତିବ
 ଦେଇର ପିତାଙ୍କ ଧନ୍ୟ ଓ ଶୋଚ ମାତୃଶ୍ରବା ଅତି ଭାବିତବ୍ୟତା
 ଦେଇ ତାହାର ଲବନା-ଦେଶକୁ; ତାହପରେ ବାହୁରେ ଓ ପାର୍ଶ୍ବ
 ଦୁଇଟି ଗାଲ ବର୍ଷକ ଓ ଚନ୍ଦ୍ରଶ୍ୟାମିତ ଚନ୍ଦ୍ରର ପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ଦାନ ଅତି
 ହାଲୁକ ଶରୀର ଏତେ ଦୂର ଲବୁପ୍ରାପ୍ତ ଦେଇ ଯେ ଜନମଣ୍ଡଳରୁ ମୁକ୍ତି
 ଦାନ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ବାହାର ଯାଇ ଏ ଅଭ୍ୟାସିକାର ଲାଗୁକବଳେ
 ସଂଖ୍ୟାରୁ ଘୋଟିଏ ଦାନ କରଦେଇ, ତଥା ଲୁଅଡେ ଯେ ସେ ବାହାରି
 ଯାଇ ତାହାର ଶୋକସଦର ଦେବ ଦେବେ ଲାଞ୍ଜ ।

ତାହପର ଦତ୍ତ ଧନ୍ୟର ଦେଲୁ ଦିନୁ ଅନାଦିମାତୃକର ଘୋଟିଏ
 ସମ୍ପଦର ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଲାଞ୍ଜକୁ ଯିବା କହୁଇ । ଏବତାଲକୁ ଦିବା ଲବ
 ସମସ୍ୟା ଦତ୍ତବଦନ ଲୋକାଭିନୟକୁ ବାହୁର ? ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସାଦ
 ଶରୀରେ ମାତାକୁ ଦୁଃଖିଆ ଶୁଦ୍ଧ ହୁଅଏ ମଧ୍ୟ ବଦେଶ ଯିବାକୁ ଚାହୁ
 ତର ? ଅନୀଳକାହୁର ଚୈବନ ସତର ଦୋରାହତ, ଶୁଭା ଏତେବ
 ସୁଅ ପରା, ବାହୁର ଓ ଦୁଶ୍ଚଦମନ ଯିଶାସ ପ୍ରଭୁର ଶୁଭା ଶ୍ରୀ
 ଦୋଧ ହୁଏ । ସୁଧାତର ମିଶ୍ରେ ବାସ୍ତବରେ ଅର୍ମାତେ ଦେନକୁ ଦୁଶ୍ଚଦ
 ଦେବେ ଦେଖି ନ ସୁରେ ଓ ଅନୀଳବ ତାହ ଗ୍ରାମରେ ଦର୍ଶନ ଦେ
 ମଧ୍ୟ ଲାଗନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଯୋରୁ ସବୁର ବଦ୍ୟ ବାହର କରାଦେବତା
 ବାହୁ ବାସ୍ତବରେ ଯଦିଏ ବର୍ଷ ଯି ମାଲସୁରା, ସୁରା ସବୁର ତରେବ
 ପ୍ରଥମ ଅବସ୍ଥାରେ ଲକ୍ଷ୍ୟକରବର୍ଷ ଅପ୍ରତାପିତା ଦେବତା ଲବ ବାହୁ
 ତଥା ଚନ୍ଦ୍ରରେ ସଦାନ ଚେଇ, ତୁରାୟ ଶ୍ରେଣୀରେ ଲବାର ପାଠ ଚନ୍ଦ୍ର
 ଚନ୍ଦ୍ର ଶ୍ରେଣୀରେ ଲବାର ମିଶ୍ରେ, ଶ୍ରେଣୀରେ ଲବାର

ଅମଳିନୀ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରତି ବହୁମାତ୍ରା ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖନ୍ତୁ କି ? ଏହାପରେ କି
ଦେବାଏ ବଳେଇଲା, ପାଟିଯୋଗୀ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ନିଜ ବସ୍ତ୍ରରେ ଦୃଶ୍ୟ
ଆଗରେ ଭଲପାଇ ଶୁଦ୍ଧ ଏ ବବଧ ପ୍ରକାରର ସଜାଡ଼ କରି ଅତିକ୍ରମ
କରେ ଶସ୍ତ୍ରାଢ଼ର ପଡ଼ୋଶୀ ପାଣି ଦିଆଲେ ଅତିକ୍ରମ, ଓ ସ୍ବାଧୀନ ଆଗ
ପ୍ରସ୍ତିତରେ ଅନେକ ଶୁଦ୍ଧ ଏ ପାଟିରୁ ଅତିକ୍ରମ ପ୍ରକାରରେ, ବାମାସି ପଡ଼ିଲେ
ଅମଳିନୀ ଅପେକ୍ଷା ତାଙ୍କ ପୁରୁଷା ଓ ସମକାଳୀ ଦିବ୍ୟପାତ୍ର ରାଜ୍ୟରେ
ସାରି ବସ୍ତ୍ର ହୋଇ ଅପେକ୍ଷାରେ, ସୁଧାବତୀ ନିବାଇଣୀ ବସ୍ତ୍ର
ଇଲପାତ୍ରାଆଳି ଅବସ୍ଥାନ ଦୃଶ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ପ୍ରକାରରେ ଧାରଣ
କରିଲେଲେ । “ମହାପାତ୍ର, ଅଳ୍ପ ପ୍ରାଣରେ ବଣା ସୁଦ୍ଧା ନ ଦେବା ପାଇଁ
ଅପେକ୍ଷାରେ କଣ୍ଠେ ଏହୁପାତ୍ର ଅପେକ୍ଷା ତଳେ ଅତି ଶୁଦ୍ଧମଦେବୀ
ଏ ଅପେକ୍ଷାରେ ମୋହର ବସ୍ତ୍ର ଏ ବୃକ୍ଷାଳୀ ଦେଖିଲେ ସେହୁପାତ୍ର
କୁଣାପେକ୍ଷାରେ ଶେଷକାଳ ଧୋଇ ଅବସ୍ଥା ଓ ସଦବସ୍ତ୍ର ଦୃଶ୍ୟ
ଦିବାଇଣ କରି ଦେଖନ୍ତୁ” ଇତ୍ୟାଦି ।

ପେଟରେ ବନ୍ଧୁ ରହୁ' ପାଟପୋଷାକ କାଟିଖାଇ ଗରେ ଅମୀନ
 ହୃଦୟାସପାତ ବହୁବର ରହୁଛନ୍ତି, ଓ ଲୋଭନୀ ସତ୍ତା ଏକମା
 ମୁକୁନ୍ଦର କେବିଶାଳବରାଟି ଅମୀନର ପାଦଶାଳା ବୋଲୁଅଛି
 ଘେର ଛଅଟାରେ ଅମୀନ ବିରାଧାର ଚରଣ ଦେଲମାନ୍ ଝରେ ମୁଠା
 ଚରଣରେ ଛତାବୁ ବିନଦେଇ ଓ ଦଳକରଣ ବାଟକୁ ମୁନସରଣ
 ଦେଇ ମୋଡ଼ା ସେବଇପରକୁ ଯାଆନ୍ତି ସେ ବବା ଭଲଟା ବା ଖଟ
 ଭଟା ବେଳେ ତାମ ଦଳବର ବସାଇ ସେଇ ଅସନ୍ତି । ବସାରେ ପଡ଼ି
 ମୁନ ବାଟପୋଇ ଜଳସୋସଟା ଏ ଅସନ୍ଦର ଭୂଠେ; ମସବର ଘେର
 ମସବର ସ୍ବଳ ନକ୍ଷତ୍ର ବସାବକ ଜଳସୋସଟି ଉପାଦେୟ ହୋଇଥାଏ
 ଛଅର ସିରସ୍ତା ମଧ୍ୟରେ ଲଜବଳବଳବ ଦେହରେ ବସି ବା
 ଛତାରେ ସବୁ ବସବବବୁ ଗଢ଼ାଏ । ମାୟାରେ ଠାଏ ଭବିଷ୍ୟ

ସେତାକୁପେର ପରୁଷର୍ଥନ କର ଅଳ୍ପ ପ୍ରାଣରେ ବସା ଧରିବା ଓଟିଏ
ପାଇଁ ସେଇ ଯୋଡ଼ିଏ ଦିନ ତରମା ଦେବାର ବରଦାୟ ।
ସାଙ୍ଗରେ ମୁନସରୀମତୀକୁ ତେ ଅସିଥିଲୁ ତାଙ୍କର ଦି ମୌନା ଲଭବା,
ଅର୍ଥକୁ ଅମୀନ ଯୋଡ଼ିଲୁ ଏ ଖୋଲଟା ଅମୀନ ଅଛନ୍ତି ଏବଂ । ଅଳ୍ପ
ଅମୀନ ଲେବ ପଛ ଦୋଇ ଅସିଥିବା ହାଲତେ, ମୁନସରୀମତୀ
ହାଲତର ବିଭିନ୍ନାଦୀ ଦୁଇଲେ, ଜଳଦସ୍ତରଟା ତାକୁ, ସ୍ବଦେଶ
ଦେବତା ଲୋକ, ପଠାଶିୟା ତାଙ୍କରଜନ, ଅଧାରୁତା, ମୁନସରୀମତୀ
ଦେବୁ ଲୋକେ ବରମନୁଷ୍ୟ ଦେବା ତାଙ୍କ ଲଭାଇଛନ୍ତି । ପୂର୍ଣ୍ଣମୀ ତାରି
ଦିନୁ ମୁନସରୀମତୀ ବସାଇ ଦେଖାଇଲି । ପଠାଶିୟାମୁଣ୍ଡ
ଦେବୁଙ୍କ ପରେ ବସା ପାଇଛନ୍ତି । ଦାମ ଦଥା ପରେ ଦେବୁଙ୍କ
ଲେଖା ମୋଟୀ ଲୋକେ ଲାଗୁଛନ୍ତି ଅମୀନ ହୁଏତ ଦି' କେବୁ
ଦାବାପୁର କବସା ମାପ ଲଭାଦି ସବୁ ଦଥା ପିଆଇବେ ଓ ଜରିବହୁବେ,
ସମ୍ବଦ ପସଦ ଦେଖାମା ଏହାଙ୍କର ତାହୁଁ । ଦିନେ ମିଶିଆଣ
ଦିନେ ଅଧ ଅମୀନ ଏହି ବସୁରରେ ଦିନବଠାରୁ ଏହାଙ୍କ ତା'ର
ଅମୀନ ହାଲର ବରାଇବେ । ମାଛ ମାଛୁ'ସ ଶିଅ, ଏସ୍ତୁରା ମାନବୀ
ସମ୍ବଦ ପଠାଶ ପଠାଏ ମୁଣ୍ଡେଇ ଅଛନ୍ତି, ପଲ୍ଲସା ପଛରେ ଦେଇଛନ୍ତି
ସବୁ ୨ ତାଳିବାଣୀ ଯୋଗାଇବେ । ଲଭ ଲଭୁଅମ ପବ ।

୨ୟ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଜଳଦସ୍ତରର ପଠାଶସାହୁମୁଣ୍ଡରୁବରବରକୁ ଗ୍ରାଏ ପାଶୁ
ଦେଇ ଲାଲୁ ଲୋଟାଏ ପ୍ରାୟ ମାତେ ଅନ୍ଧାରରେ ମାଡ଼ ଲଭ ଲଭ
ତାଳମାଳକୁ ବୁଣିବେ ସୁଅଇ ଦେଇଛ । ଏହି ଗଛମୂଳରେ ସ୍ବଚ୍ଛତ
ପେରୁ ଲାଲୁରସାଦିଅବର ଜାମଦେବତା ତାକୁରାଣୀ କରେ ଚରଛନ୍ତି,
ନିତ୍ୟାମୟ ସବୁତାକୁ କଟସାଦି ତେବେ ବାହୁରୁ ବସ ପଡ଼ା,
ଦେବତା ମାନବଦେବ ସମସ୍ତାଙ୍କୁ ଦେଖାମା ଲାଗି ସୁଅମାଳିକ

ଚିତ୍ତେଇ ଯାଇଅଛି । ଶୁଣି ଶୁଣିକରି ଏହି ସାବିତ୍ରେ; ସୁମ୍ଭାର ବନ୍ଧୁ
 ବନ୍ଧାଉ, ଶୁଭକ୍ଷୁ, ଦେଇ, ବନ୍ଧୁ, ବାମେଦ, ଲେଖା ସବୁପ୍ରକାର କର
 ଶ୍ରୀ ନାଗର ବର ଏହି ସାହୁରେ । ପଠାଣସାହିତ୍ୟ କାହାର ଦୃଷ୍ଟି
 କିନ୍ତୁ ଦମନୀନ ବର ଶୁଭ, ଅବଦାନରେ ଅପଦର ଦର ମୁସଲମାନ
 ହୁଲେ ଯେ ଶୁଷକାସ ବର ଲେଖି, ଯାହା ଶୁଷକର ବରବସ୍ତୁ ଯିବାରେ
 କାହାର ବନ୍ଧୁବସ୍ତୁର ଅତି ଅସ୍ତେ, ବସନ୍ତ ବରବସ୍ତୁର ଏକ
 ପଠାଣସାହିତ୍ୟରେ ଶୁଷକାସର ବର ପାଞ୍ଚ ସାବିତ୍ରେ ଦେଖି ପା
 ରେଖି । ଅମୀନକୁ ଅତି ଅପଣା ସାହୁରେ ବନ୍ଧା ଦେବାର ଅନ୍ଧା ମନ
 ଯେ ଆସ, ସୁଦର୍ଶନ ଅମ ଏ ନିରାଧାରୀ ଅମୀନ ଯୋଗକୁ ସାବିତ୍ରେ
 ଶୁଷକାସରୁ ସେ ଅବର ଶ୍ରୀରାଜ୍ୟ ଓ ଶ୍ରୀରାଜ୍ୟ ଦେବାର ଶ୍ରୀ ପଦ
 ନୟ; ପାଖର ପଠାଣସାହିତ୍ୟ ବନ୍ଧୁ ମନେ, ଯୁଦ୍ଧି ଶୁଣି ଯେ ବନ୍ଧା
 ମୁଖସିମିତ୍ତି ବନ୍ଧା ଚାଖିବୁ ଓ ବନ୍ଧା ସାହୁରେ ଲେଖି
 ହୁଏ ଗିରିଧାରୀ ଯନ୍ତ୍ର ପଞ୍ଚାଙ୍ଗୀୟ ଚାବିହସ୍ତାଦ ବୁଦ୍ଧିବାଦ ଦେଖିବାଦିନ
 ଦିନୁ ମନେ, ଯୁଦ୍ଧି ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଅଛି, 'କାହିଁକି ତ' ଯେ ଲେଖି
 " ଗୋରମ ନି କାହିଁକି, ଯାହାରେ ଦୁଅର ଦେଇ ବାରେ" । ପା
 ଶେଖି ଓ ଅଳ୍ପାଳନ ଯେଉଁଠିକର ଗ୍ରାହଣିୟା ବନସାୟ; ପାହୁ
 ଶାବନ ଦିବାର, ଯୋଗାଏ ଶାବନାକୁ ଦେଖି ଯେଉଁଠି ଦଶରାତ୍ର
 ବାଟ ଲଗେଇଦେ; ଦ୍ଵିତୀୟସାହିତ୍ୟ ସରକାରକ ବଦେରୀ ଓ ମହାରା
 ଲେଖା ସାବିତ୍ରେମାନଙ୍କ ଯାଗା, 'ନାମକତା ବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗା' ନାତ
 'ନିବାନ୍ତ୍ର ମାୟା-ଏବ ମହାବସ, 'ବିଷୟାଦିବିଦିବ୍ୟ' ଲେଖି
 ଏ ଯେଉଁଠି ଲାଭ । ଅବଦାନ ଅନାଳିତ ସମାଜରାଜ୍ୟ ଯାହାରେ ବା
 ଓ ଯେଉଁଠି ଯାହାରେ ବର ବନ୍ଧୁ, ବୁଦ୍ଧିବଦନରେ ବର ଦେଖି
 ମନେ, ବର୍ତ୍ତ ଯାହାରେ ବନ୍ଧୁର ବୁଦ୍ଧିର ଯେ ସୁଖରେ ଅବ ଏକ
 ମନେ ବନ୍ଧା ବନ୍ଧୁ ବା ଅପଣା, ତାମ ନିକଟ ବନ୍ଧିଯାନ୍ତି
 ଶ୍ରୀରାଜ୍ୟ ଯାହାରେ ମେଘର ଏକବନ୍ଧୁର ଅବଦାନରେ

ଭୁବନ ? ଯେଉଁ ଦିନ ? ତାକୁ ଅନ୍ଧାର ଦେଖାଯିବ ବୋଲିବା ।
 ଜଣକାଳ ଚୋରିମକଦମା ରୁଟିବ ? ମଇଁଠାରେ ଚୋରବାର ବୁଲିବି
 ପକାରିଲେ, 'ଲବ୍' ଛାଡ଼ା 'ବ' କ ଚଳେ ଶକ୍ତି । ଅମୀତର ଘର
 ଦେଖିବ ଏ ଏକମୁଖ ସୁଖରେ ମଧ୍ୟରେ ମ' ଚାଲିଯିବ । ମୋହାମୋହ
 ଛାଡ଼ନ୍ତି କ ? କହନ୍ତି ଗିରିଆରୀତାରୁ କହୁଁ ଯେ, ଶରଣେ ଶୁଭ
 ଅଛି ଛାନ୍ତି ଯେଉଁରେ ଅଳ୍ପ ଦୟା ଦେଇଛନ୍ତି କ ? । ଶତଶାଳେ ଅଳ୍ପ
 ଶର ଦଳଦଳ ଶିଳା ଏହିପରି ସେଇଗାରିଆର ଗୁମରୁ ଡାକାହୋଇ
 ଘଟେ । ଏହିଥର କହୁ ଦଳସାଦେବ କରବତା କହୁଥିଲୁ ।
 ଘଟେ ସାଦେବ ଡାକୁଥିଲେ ଯେ, ଦେଇଗାରିଆର ଏକେକାକି
 ଶକ୍ତି ଏ କ ପାଦକୁ ଖାଇଥିଲେ ଅଳ୍ପ ଦୟା ଘଟେ ଡାକା
 ଦେବେ ? ଛାନ୍ତି କ ପାଦରେ କହେ କ ? ଦୟା ସୁଖା ଶ-
 ଦେବୀ ବାହୁରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟବା ଦେବେ, ଗୋଦୁଷ୍ଟ ଅର୍ଥାମୟ
 ଲୁଗାକୁ ଓ ସୁଖା ଦେବେ, ମିଳିବ । ଦଳସାଦେବୀ
 ପଦ ସୁଖା; 'ପଦେବୀ' ତଥା ଶକ୍ତି ଦେବତା ଦେବେ
 'ପଦେବୀ' ଅବଶ୍ୟତ ହେଲେ ଦେବ । ଡାକିଥିଲେ ବାଲିକାରେ ଲୁଟି ।
 ଅଥବା ଦଳ ଓ ପିଠାକୁ ଲୁଟାଉଥିଲେ ତାହା ସେ ପିଠାରେ ବାଲିକା
 ଡାକିଥିଲେ; ଲୁଟୁ, ବାଲିକାରେ ସୁଖା ଅଥବା ଲୁଟି ଗାରିରେ ଲୁଟି ଅନ୍ଧାର
 ଲୁଟି ମାନ ବଳକୁ ଗଢ଼ାଇ ପଢ଼ାଇ । ଦେଖାଦିନୁ ବଳେ ଦେଖି
 ଲୁଟି ଓ ପଦକୁ; ଦଳାସ ବାହାଦରୀର । ହୁମାଲୁକୁ ଅବଶ୍ୟତ ।
 ଦୟାରେ ଦଳସାଦେବ କରବତା, ଦଳସାଦେବ କର, ଏଥା
 ଗାହାତ ଗାହାରେ ଯେଉଁ ଦି'ଟା ଅମୀତରେ ସମସ୍ତ ଦାନ ଦେଇ
 ନାଚ ଗାହାରେ ଦି'ଟା କ ଅବଶ୍ୟତ ଦେବ । ଅଳ୍ପ କ ଦେବ
 ଲୁଟି କ ଦେବ ହେବ କ ଦେବ ଓ ଲୁଟିକା କ ଦେବ ସୁଖ
 ସୁଖା ଦେବା ଦେଖ । ଅଳ୍ପ କାଳରୁ ସାଧ କା ନାମୁକର ଶାନ୍ତି
 ଶାନ୍ତି ଦେଖିବି ଯେଉଁ ଅମୀତ ଲୁଟାଉଥିଲେ ଗାହାତ ଲୁଟିକାରେ ।

ଯାଇ ଦଣ୍ଡବଦ୍ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କୁ ଜଣି ଏହି ନିଷ୍ପତ୍ତି ଦେବା ଉଚିତ୍ । ମୁନିଷମ୍ବର ଯେ ଅସିଷ୍ଟ୍ର ସେ ଦବନ୍ତ୍ର ଯେ ତାଙ୍କ ଚଳରେ ଏ ପ୍ରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତିମୋଡ଼ ବା ନିଷ୍ପତ୍ତିର ବା ପ୍ରସଙ୍ଗାର ବୁଦ୍ଧି ସ୍ବତନ୍ତ୍ର ହୁଏ ବୋଲି ବା ନାହିଁ । ତାହା ଚଣ, ତାହା ତାହାକୁ ଶିଖାଏ ଅବୋଧର ଗ୍ରାମର ମାମଲିବଦାୟା ପ୍ରଜାକୁ ପ୍ରସଙ୍ଗର, ରିବଜନ୍ ଦେବେ ଯେଉଁ ବୋହଣ୍ଡ ହୋଇଥିଲେ ନଦେଇ ଶିଖାଏ ବଦଳ ଦଣ୍ଡ ଥରୁଛନ୍ତି । ମୁନିଷମ୍ବର ବଦଳରେ ଲେଖିବାବୋଧ ତନ୍ତ୍ର ଶିଖାଏ ବଦଳ ବାହାରି ଲୋକ, ଏକଟା ବଦଳ ଦେବା ଉଚିତ୍ ବାହାରି ତାହା ଶିଖାଏ ବାହାରି ନ ବରେ ଅଛି ତ ଏ କରନ୍ତା ? ଯୋଗୁ ପ୍ରଜାକୁ 'ବଦଳ ଦଣ୍ଡ' ଦୁଇଦେବାର ମଧ୍ୟ ଲାଭବିଧାନ । ପ୍ରଜା ବୁଝିଛନ୍ତି ଯେ "ବଦଳ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ଶାନ୍ତି" ଭଳି ଲେଖା ବାହାରି ତାହା ବୋହଣ୍ଡ ବଦଳିବାକୁ ବୁଝନ୍ତି ଓ ତାହା ଦେବଅସିଷ୍ଟ୍ରରେ ବୋହଣ୍ଡିତେଜାର ଗର୍ଭ" ବୁଝିବୁଝି ପରବର୍ତ୍ତୀ ତତ୍ତ୍ୱ ଯାତ ସବୁ ଭଲ ହେବ" ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଜାକୁ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତେ ଅବଶ୍ୟକ । ପ୍ରଜାକୁ ନିବନ୍ଧାହୁଁ, ତଣ୍ଡ ବଦଳ ଦଣ୍ଡ ପଡ଼ିଛି ଯେ ଯାହା ବର୍ତ୍ତମାନରେବଦଳ ଲେଖା ଯାଉଛନ୍ତି, ଶିଖାଏ ଯୋଗୁ ଶାନ୍ତି ଫାର୍ମି ରହି ସେହିକାଳରେ ପ୍ରଜାବଦଳ ବଦଳି ଶୁଭିକ୍ଷା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେଉଛି । ମୁନିଷମ୍ବର ଏବେ ବାହାରିବାର ଉପାୟ ନାହିଁ । ଏ ଯେଉଁ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତେ ବଦଳ ବୁଝନ୍ତେ ତାହା ମୁନିଷମ୍ବର ଭଲର ବଦଳାଉଛନ୍ତି ତାହା ପରିସାଧକର ଯାହାବଦଳ ଦେଉଥିବେ ପ୍ରୋକ୍ତ ମୁନିଷମ୍ବର ଠିକ୍ ପ୍ରସଙ୍ଗର ଯେଉଁ ସେ ଶିଖାଏ ସେ ଲାଭିବ । ଲୁଗୁଲୁଗୁ ବଦଳ ଦେଲିବି ୨୭ । ମୁନିଷମ୍ବର ଲେଖାବଦଳ ଯେ ଅନାଥ ପ୍ରଜାକୁ ବଦଳ ବଦଳ, ସେ ଦେଲିବି ୨୮ । ବଦଳ ଦେଖିବ ଅବଶ୍ୟକ ପଦାକୁ ସହଜେ ଅବଶ୍ୟକର ଦଣ୍ଡର ଶାନ୍ତି ବଦଳେ ବାହାରିବ । ମୁନିଷମ୍ବର ବଦଳ ଦଣ୍ଡ ବା ବଦଳର ଲୁଗୁ ବଦଳ ଦେବି ଅବଶ୍ୟକ ପ୍ରଜାକୁ ବାହାରି ଶାନ୍ତି ଦେବି ।

[illegible]

ଯୋଡ଼ି ଏ ବସର ତରାବେଳା ଅର୍ଥାତ୍ ଚିତ୍ରାବିଷୁବ ଚନ୍ଦ୍ରବିଷୁବ ଯାଏ
 ତାହା ୧୭୧ ପ୍ରତିବନ୍ଧୁକାଳ ଦେବ ଚନ୍ଦ୍ରାବେଳେର ଅସ୍ତାନ ଦୃଶ୍ୟ
 ଏକାକୀ ଅଦେଶ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି ଲବ୍ଧିଲେ । ଏହିତ ଦେବେଶ ଶାନ୍ତିପାତ୍ର
 ଜଗଦୀଶ ଶ୍ରୀଗଣେଶ ମହାପ୍ରଭୁ ଅମୃତମହୋତ୍ସବ ତରଙ୍ଗ ଚନ୍ଦ୍ରବିଷୁବ
 ଚନ୍ଦ୍ରନନ୍ଦନ ପଶ୍ଚିମଦିଗେ ତାହାରପ୍ରତି ଚନ୍ଦ୍ରବେଳେ ଯେ ଏହିକର୍ମ
 କରିଥା ପ୍ରଭୁ ତାହା ଦେବୋତ୍ତର, ଜନବନ୍ଧୁ ଜନାଦାରରେ ପ୍ରଭୁ
 ଦେଉ ଦେଉ ମେଲେକରିବ ଦେଉରୁ ଦେବେଶର ଅଦେଶ ଅଭିଷେକ
 ଅଳକପୁରରେ ଧୋବନୀକୁଳର ଜଣେ ମୁଷଳମାନୁ ପାତ୍ରୀ ଦଣ୍ଡ ଲୁଚିଲେ
 “ଦେଉରୁ ଏଲିଆ ପ୍ରଭୁ ଅମୃତମହୋତ୍ସବ ବନ୍ଧୁକାଳ, ଏହା ଦେବୋତ୍ତର
 ଧୂଳିବିଲସ ତେବେ ଦେଉ ଅଳ୍ପା ଲବିଷ୍ଟ, ଏହା ଦୋଧୁଗନ୍ଧ ଚନ୍ଦ୍ରକା,
 ମୁଁ ଏହିରୁ ପାଣିବୋଇ ଦେଉବଦାର ଲେନେ । ମୁଦସରୁ ବାହୁ ଶ୍ରୀକା
 ମିହି ଏହା ଏକ ଚଳିବୁ ପ୍ରତିପାତ୍ର ବୋଲି ଅନୁମାନକରି ସେ ଦେବ-
 ଧାର୍ଯ୍ୟ ଚିତ୍ରାବିଷୁବେ ତାମକାମ ପଞ୍ଚାବେଳେ ତାହାରବେଳେ
 ତାହାର ଦୟା ଏ ମାଦେବ ଯାହା ମୁହଁ, ସେ ତାଣିଲେଖିବେ ଶ୍ରୀକା
 ଅମୀନଦାର ଶାଣ ପରମ ସେ ଦେଉପାତ୍ର ଦେଉ, ମାଦେ
 ଶିଖାଳୁ ନାମ ସରଦାର, ସେଇ ସରଦାର ଅମୀନ କରେ । ଅମୀନକାର
 ପଦାବେଳେ, ମୁଦସରମିଶ୍ରାଦ ପଦାବେଳୁ ପଦଦେ ଅନୁମାନେ ତାହା
 ଦେବାରୁ ଦେବେଶ ପ୍ରଭୁ, ଯୋଡ଼ି ଏ ଲବ ପରମ ପାତ୍ରୀ, ଏହା ଶାନ୍ତିପାତ୍ର
 ଚନ୍ଦ୍ରବିଷୁବ, ତାହାରବେଳେ ତେବେ, ପ୍ରଭାବୁହାରି ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରବେ
 ଦେବେ, ମାଲବକ ଦେବେ ଦାବଦରୁ ଦିବ ଦେବେ, ଦାବ ଦେବେ
 ପ୍ରଭୁ ଅଦେଶରେ ଶାନ୍ତିପାତ୍ର ଦାବ ଦେଉ ପିଠିପତ୍ର ପ୍ରଭୁ
 * ଅହାଲବର ଲବୁମାଦା ଚନ୍ଦ୍ରବିଷୁବକାଳରେ ଦେଉ ଅମୀନରେ ଅବ
 ଏହା ଦେଉଦେବେର ଲବୁମା ଦାବଦେ ପ୍ରଭୁ ଅମୀନରେ ଶାନ୍ତିପାତ୍ର
 ଦେବେଶ ପ୍ରତି ପ୍ରଭା ପାତ୍ର ଦେଉ ଅଦେଶ ଦେଉ ପିଠି ଅମୀନରେ
 ଦେଉ ଚିତ୍ରାବିଷୁବ ଶାନ୍ତିପାତ୍ର ଶାନ୍ତିପାତ୍ର ଶାନ୍ତିପାତ୍ର

ଲାଭ ମାତ୍ରରେ ମାରିଥିବ ବୋଲି ଯାହାକି ଅସମ୍ଭବ ; ଅର୍ଥାତ୍ ଯେଉଁ ଶେଷ
 ଯୋଦ୍ଧାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରହାର ନ ଶାନ୍ତ ଓ ପଳାଇ ଯାବନ ରକ୍ଷାକରି ଅଛନ୍ତି ।
 ଗାଁରା ଜମିଦାରଙ୍କ କୁମରମାନଙ୍କେ ଏହି ଘଟଣା ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି ।
 ଧୀରମାନେ ଶେଷଯେବେବୋଲି ଜମିଦାର ଚକ୍ର ବେଶାଣର ନି
 ମନ୍ତରେ ବ୍ୟାସାଦ ଦେଉଅଛନ୍ତି ଇତି, ମାତ୍ର ନିଦେଶର ତାହା ବିଶ
 ୧୧୨୦ ମସିହା ମା ଇତିହାସରେ ଦେଖି 'ଗାଁ' ନିମନ୍ତର ଦାଲତା,
 ୧୧୨୧ ଅମୀନସୋତି ଓ ଇସ୍ତି ବିଶ୍ୱାସୀଙ୍କଦ୍ୱାରା ବାବେଦାରର
 ଦ୍ୱାରା ଦେଖାଗଲା ମୁନସିଫ ବାବେଦାର । ଦେଖାଇ ଏପରିକି
 ଇତିହାସକୁ ବାବେଦାର 'ଡାକ୍ତର' ଶେଷାଂଶର ପ୍ରତିବିମ୍ବ । ଅର୍ଥାତ୍
 ନିଦେଶାର୍ଥୀ ବାବେଦାର ବୋଲିଲା । ତହିଁ ଅଭିପ୍ରାୟ ଚଳୁ
 ଥିବାରୁ ଅପେକ୍ଷା ନିଜର ମୁନସିଫ ଓ ଅମୀନଙ୍କର ୧୧୨୦ ଠାରୁ
 ଦେଖାଗଲା ଚଳାଇ ନେଲେ । ତାହା ନିଜର ନିଦେଶରେ ନିଜର
 ଚଳାଇ ଦେଖାଗଲା ନିଜର ଦେଖାଗଲା ଚଳାଇ ଦେଖାଗଲା ବାବେ
 ୧୧୨୧ ପରିଶ୍ରମ ; ଏହି ସାରୁ ବୋଲି ତାହା ମାତ୍ର ଦେବ
 ଶାନ୍ତି ପଡ଼ିଲା । ଦେବଦା ପଣସ ବା ଅମ୍ଳ ପକ୍ୱର ଅଛନ୍ତି ସେବଦା
 ଲେ ପକ୍ୱର ଥାଉ ତାହା ତାହା ଇତିହାସର ବିଶେଷ ଅନ୍ତର
 ଲେ ବୋଲି ଯାଏ । ଶିଶିଆଳୀ ମନେଥାରେ ଏହିପରିମାନର
 ଲେ ଦେଖା ଦେଖି ଦେଖାଗଲା ନିଜ ଦେଖିଲେ ଯେ ତାହାକି
 ଲେଖିଲା, ପ୍ରତା ନିଜର ବୋଲି ଶାନ୍ତ, ପାରିଶ୍ରମର ଅନ୍ତର
 ବିଶ୍ୱାସ ଦେଖି ୧ ପ୍ରାୟ ଏପରିକି ସନ୍ତୋଷକର ଲେଖି ତାହା
 ୧୧୨୧ ପ୍ରାୟ ଏପରିକି ଅଳ୍ପ ଦାବିକର ବୋଲି ଦେଖାଗଲା ଦେଖାଗଲା
 ଲେ ପଡ଼ିଲା । ଅଳ୍ପ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତଦେବ ତାହା ନିଜର
 ଲେଖିଲା, ତାହା ମା ଦେଖି ଦେଖି ତାହା, ଲେଖିଲା ପ୍ରାୟ
 ଲେ ଶାନ୍ତ ଦେଖିଲା ପ୍ରାୟ ଲେ ଶାନ୍ତଦେବ ଦେଖିଲା ଦେଖିଲା

[illegible]

ନିବନ୍ଧନକାଳକୁ ଶାନ୍ତରେ ବାନ୍ଧି ଶୋବାଟି ଇଚ୍ଛାକଥାଏ, ଶାନ୍ତରା ଦେଇ "ସାହି ପ୍ରତାପ ଦାତର" । ଚମ୍ପାଘାଘା ନବଦୟା ଚାନ୍ଦା ମୁହଁତାକୁ ଅପିଧିଲା, ଠକ୍କିନା ନଦୀର ଦେଇ " ହିଁ ହିଁ " । ଅମୀନସତର ମୁହଁବର ଏକ୍ସପ୍ରେସରେ ବସିଥାଏ, ଏକ୍ସପ୍ରେସ ଶିଖା ଭାରିଶା ନାଆ ତାହାର, ଦେହ ତହାବ ଦେଲେନାହିଁ । କହୁ ନବଦୟା ବତାରା ନହୁଇ " ମୁଁ ନବଦୟା ଦେହେରା ଯଜ୍ଞଦିନ ହେଲୁ ଦାତର ଅଛୁ, ଗୋଦଥା ଛବିଏ ସାରିଦେବା ଦେହୁକୁ " ।

ଅର୍ଦ୍ଧନ ବିରିଧାଘାକୁ ସେହି ଅନ୍ଧାରରେ ଓଲଟାଇଁ ଠାଏ ଦାତ- ଦେଲେ ଓ କହୁଲେ " ନବଦୟାଦେହେରା ସାବନ ଚମ୍ପାଘାଘା ଦାତର " । ସେ ହିଁ କହୁଛନ୍ତି ଦାତର, ଅବ ଦେହୁଥା ଲୁପିଥାହିଁ ତାକୁ ପିଣ୍ଡାକଳକୁ ତାହଲେଇ; ସାନଶୋକା ମଧ୍ୟ ଲବନ ଥୋଇଦେଲେ ଯା ପାଶେ ସାଉ, ଦଳ୍ ବିବର୍ତ୍ତନାବ ତାକୁ ବଲେ ଦେ କୁଡି, କହ- ଥାଦେ ଅବକୁ ଓଟିରା ଓଟିରି ଦୋର ଅପିଲେ, ନବଦୟା ଧରିଛୁ ତାହା ଦାତରୁ ନାହୁଡ଼ି, ସେ ଦେହୁଥାହା ଧରିଛୁ ନବଦୟାକୁ ରୁଟି; ଶାନ୍ତଶୋବାଟି ସେଠୁ ଥିବିନୋଇ ଶାନ୍ତେଇ ଓ ଅମୀନ ଦାନରେ ତାଣ ଦେବ ଗୋଡ଼ଦେଲାକୁ, ସହ ନଳାଶିଲାପର ଅମୀନ ଦଲମକୁ ଥୋଇଦେଇ ଅଛୁ ସୁଦାଏ ବ ଦାନକ ଓଲଟାଇ ବସିଗଲା । ଦାତା ଦଳ୍ ତଥାକଳା-ରୁଟୁଁ ଶେଷଦଥା ଦାତାରୁଲା ଯଥା, ନବଦୟା ତା ଧାନ୍ତେଅଲେ ଦୁଅଥେ ମହାଦେବକ ଅସୁବିକଳ୍ତ ଦଇବଦେଲେ ଦନୋଟି ତହାବଟି ଲବଲ କରଧୁକୁ ଓଟିଲାପୁଲା, ଅସୁବି ଅମୀନଦାତାରୁଲ ଯାଉଁ ଛୋଟିଏ ଯୋଡ଼ିଏ ଶୁଭୁଦା ଅଧା ଗୋସଣିରେ ମାଲିଥିଲା ଓଟିଲେ ତା ସବିପରୁ ଶାନ୍ତଶୋବାଟି ଲାଜିଆଟିକୁ ଧରି ପଦାଦେ ନବଦୟା ଓଟିସ ଓଟିରଦଲ, ଏକଦ ମଧ୍ୟରେ ଦେହୁଥା ତା ଦୋସଣିକୁ ଧରିବୁ, ଦେଲି-ଦେଲା ଥିଲା । ଶିବିବିବିରେ ଶାନ୍ତାଥାଟି ଦେଲି

କାଳପୁରାକୁ ନାସ୍ତିକ ପଦାଭିପ୍ରାୟକୁ ଭୟ ବେଳେ ପାଇଲେ ।
କହିଲୁ ତାଙ୍କ ଦହଇ ପାଇଣା ଅଧୁନି ଏ ସାଇ ବାଟ ଛାଡ଼ା ? ପା
ଖଣି ବୋଲି ସଜଡ଼ୋବାଟି ଅମୀନବାଚରେ ଥୋଇଅଛି
ନବ'ର ଲଥ, କୋର ସବର ଚକ୍ରପୁରୁଷ ? ଇପ୍ପରେ
ବୁଝିବାକୁ ପ୍ରବେଶ ଏତେ ସାହସ ଦୁଅନ୍ତା ?

ତୁମ୍ଭେ ଦ୍ୟୁତିଲୁ ଏବେ ଯିଏ ବୁଝିବ ପଟଣାର ବର୍ଣ୍ଣନା ପୁଣି
ଅଗିରା ପରେ ପ୍ରଥମ ବ'ଜଣଙ୍କର ଅନ୍ୟ କଥାଲୁଣା ଲାଗିଲେ ।
“କମ୍ପର ଲୋଟିକେ ତାରିଅଣୀ, ଯାହା ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଭିକୋଟ ନମ୍ବର
ସେ ଖଣିଥିବ ବାରିଅଣୀ ଓ ବେସରାବୁ ତାରିଅଣୀ ଗାଏ ଟବାର
ତମ୍ବା ତାରିଅଣୀ ମୋଟେ ତକ୍ତନାହିଁ । ମହିମଦତାଟେ ତ ବସିରାହୁ
ମୁଣିଅ କାମଟ ବେଲାଣି ତାଙ୍କର ମୋରଣୀ, ତଳ'ବନ୍ଦବସ୍ତୁ ମଲ୍ଲି
ବୁଝାବ ବୋଷବର ତମ୍ବା ବନ୍ଦୀର ବୁଝାବଲିବା ନଅବ ଅଧ ତୁ
କରିବା କାମଟ ସେ ଲାଙ୍ଗର । ‘ବର ଚିତା ପଶିଲ’ । ତକ୍ତବର
ପ୍ରକାଶର ମୁଣିଅ ପ୍ରକାଶକୁ ଜଳକର ଶୁଭମିଳେ, ତା କରୁଲବୁଦ
ସଦା ପଡ଼ିଲେ ; ସେମନ୍ତ ଦ୍ୱା କାମଟ ଅମୀନ ସଦା ପରେ ବରିଦେ
ଜଣେ ଜଣେ ପ୍ରକାଶ ଏ ଦୁହି ଖୁବ୍ ବେତେ ତୋ । ପ୍ରକାଶ ଦିଅ
କାମର ସଦରାବୁ ତାକୁ ବେସ୍ ଅସେ, ମୋତାକୁ ସେବ' କ
ସରକାରି ମନ୍ତ୍ରଣ ଅସର, ଦୌତରାୟ ଯାଇଁ ସେ ମୁଣ୍ଡ ଅପ୍ରକାଶ
ସଦା ଅଗ୍ନି ଭାବଅଟଣୀ । ତାହା ନିଅଟା ସରକାର କଣ ଭାବିରାଣି
କ ? ଅମ ସେ ତଳେଇ ବସର ବରବେବେସ୍ ମାତାପାତକୁ ପ୍ରକାଶ
ସବୁ ବର୍ତ୍ତୁବର୍ତ୍ତ ଯାନ୍ତି ବିଶେଷା କଣ, ସରକାର ସବୁ ପ୍ରକାଶାଣି
ତାଙ୍କଅ ପ୍ରକାଶାଣି କଣ, ବରାବର ନିକଟ । ଇନ୍ଦ୍ରାଦ୍ୟ କଥା
ସାରି ଅଭିବେକ ବେବ ବସ୍ତୁ ମନେ ନ ପଡ଼ିବାକୁ ସେ ଯା
ଠିକା ଶକ୍ତିର ଲଗାଇବି ବାସ୍ତବ ପ୍ରକାଶ କରିମନେ—

[illegible]

ଓ ଶକ୍ତି ଏ ଗୁଣାଦ, ଏହି ଗୁଣ ଅନୁସାରେ ସେହିନ ଚର୍ମସ୍ତମିମାତ୍ର
କରୁଛ ଦିନ/ବର୍ଷନିମିତ୍ତ ଉପକୃତିନିମିତ୍ତ ଅଗ୍ନିଶ୍ରେୟ ଯାହା, ପାଣି
ବେଳକୁ ତଥା ୨ ଚେ ପରିବାହନ ଗୁଣା ଯାହାଶ୍ଚି ଓ ଶୁଦ୍ଧ ପରିଷ୍କାର
ଲବ୍ଧି ଏକଥା ନିଏ ଉପକୃତି, କହୁ ଗାହାଣିକା ବର୍ଷର ଚରୁଣି
ବ୍ୟସ୍ତରେ ସମସ୍ତକରି ବାହୁକାକୁ ବୋଇ ଲିଖିଲା, ଏ ଆସିବାର
ଆମିସା ଯାହାକାରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ନାହିଁଶା । ବ୍ୟାପକ୍ ଶିକ୍ଷା ସେଇ
ପ୍ରକାଶ ଓ ପ୍ରକାଶା ସଙ୍ଗେ, ପର ବାହାରିବା ଓ ପର ବାହାରିବା
ସଙ୍ଗେ, ଶୋଭା ଦାନା ଉପରେ ଦାନ, ବସୁତା ଶାନ୍ତିଗୁଣା ଦାନମତ୍ତ
ସେହିନ ଏ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରିୟାରେ କେବଳରୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ସହକାର୍ଯ୍ୟ ସଙ୍ଗେ
ସମସ୍ତ କରୁଥିବ ବୋଲି ଲେଖିଛ । ସେହିନ ବର୍ଷରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଉପ
ପ୍ରତିପଦ୍ଧିକା ? ସହସ୍ରଥମ କାର୍ଯ୍ୟ ତଥା, ଏହି “ମୁଖ୍ୟ ଶ୍ରେୟକ୍ରିୟା” ସହିତ
ପରିସ୍ଥାପନା ସହକାର୍ଯ୍ୟ ବାହୁ ଚଳ ବଦଳେଶ୍ଚ ପ୍ରଥମ ମର୍ଯ୍ୟାଦା
ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିବେ ; ଅର୍ଥାତ୍ ପର ଚନ୍ଦ୍ରାୟ ତଥା ଉପୁର୍ବ ଶ୍ରେୟ ଓ ଶ୍ରେୟ
ସିଦ୍ଧାନ୍ତେ ବେଳ ଉପକୃତି ଓ ବାହାରିବ ଚର୍ମସ୍ତମିମାତ୍ର ଏକବର୍ଣ୍ଣ
ଶ୍ରେୟ; ଦେଶକଥା, ଏହାତ ଲାଭାର୍ଥବଦ୍ଧପ୍ରେମର ଶ୍ରେୟ ! ଦେଶ
ମତ୍ତସ୍ତରେ ଏକମିତ୍ର ଏକତା ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟବଦ୍ଧପ୍ରେମକାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରେୟ
ଅନନ୍ତକାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବ ? ଶ୍ରେୟ ବାହାରି ଉପକୃତି, ପରତା ଅନନ୍ତକାର୍ଯ୍ୟ
କଥା ଅପରାଦକର ଶାନ୍ତିକାର୍ଯ୍ୟ ଦୋହାଳିଆକୁ କରୁଛା ସାହେବକାର୍ଯ୍ୟ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରିୟା ଶ୍ରେୟକ୍ରିୟା କରୁଥିବ ଆଜି କଥା ?, ଶାନ୍ତି କରୁଥିବାଠାରୁ ଦେଶ
ମାଟି ବାହାରିବ କର ! କରୁଥିବ ବଦଳେଶ୍ଚର ତଥାସମ୍ପ୍ରାପ୍ତି (ଅର୍ଥାତ୍
ଉପକୃତି ପାଳକ) କର ଆସୁଥିବା ଶକ୍ତି ଉପକୃତି, ବର୍ଷ
ପ୍ରସାଦରୁ ବର୍ଷକାର ଅନୁକୃତିକା ନାଏ ସାହେବକ୍ରିୟା, ଦେଶ ବର୍ଷକାର
ଉପକୃତି ଉପକୃତି ତରେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟକ୍ରିୟା ଦର ବଦଳିବା ବର୍ଷ
ପ୍ରତିବର୍ଷ ବାହା ବୋଇ ପାଳକା ଅସମ୍ପ୍ରଦାୟ; ଶ୍ରେୟକ୍ରିୟା ସୁପ୍ରମାଣକାର୍ଯ୍ୟ

ଏହି କାଳ ଅତି ବେଶେଇମେଣ ଅପିଷ୍ଠରୁ ଲୁହା ଗ୍ରାସ ହୋଇଥିବୁ, କାଳକୁ ଦେଲେ ଯାହା ତଳ ବୁଦ୍ଧିବଳରେ ସରହାବରୁ ବର୍ଜିତ ହୋଇ ଯାଏ ତାହା ଦୁଇ ବଥାଗାଦି ଏକା । ଅତଏବ ବୁଦ୍ଧିଶିଳ ମୂଳ ସ୍ଵଭାବନା ଓ ଧୂମ୍ରାଳ ଅଭିନୟର ସଙ୍ଗେ ଏହି ପ୍ରକାର ପ୍ରକାଶ ଅବସରାୟ ଦେବେମୁକ୍ତି ଏ ଶୈଳୀନବସ୍ତ୍ର ମେଲଇ ଶରୀର ସହ; ମୂଲ୍ୟ ଅତି ସସ୍ଥା ବହୁଲେ ହୁଏ, ତଳବଚାରୁ ଏହି ଯ ଏହାବଦ ମୁଦେ ଅଳ୍ପ କିନ୍ତୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀ ଖୋଲା ଚେତ, ତ ଏ ଦୈନିକ ଯଥା ଦୟାସଂସ୍କୃତ ଭରା କସ୍ତ, ଦୟାପ୍ରକାରର ଭରା କସ୍ତ, କାଳ, କାଳ, ସେତେନ ଅନୁସିଦ୍ଧାସକାରୁ ପ୍ରଥମେ ଦୟା ଶୁଦ୍ଧିକାରୁ ଯୋଗି କସ୍ତ ଓ ଦୃଢ଼ସ୍ଵେ ଦୟା ଅଧିକାରୁ ଦୟୋଃ କସ୍ତ ଏପରି କୋଡ଼ିଏ ପ୍ରକାର କରି ଅଗିରନ୍ତି । ସମସ୍ତ କାଳୁର ଦୃଷାବରେ କେତାକୁ ଲାଭ ସେ କେତାକୁ କଷ୍ଟ ନେଇଥିଲେ, ଏବେ ଚିତ୍ରଧାର ଅଗି-ର ଦୟୋଃରେ ସେ ଦୃଢ଼କସ୍ତ ସେ ହୁଏ ଦେଇ ସେହି କୋଡ଼ିଏଟି ପ୍ରକାର କରି ନୟନ ବ୍ୟବହାର ଅର୍ଥେ କରି ଅଗିରେ ତାହାର ପ୍ରଭବ ନ ହୁଏ ଦେଲେ ଯଥା ସସ୍ଥା ହୁଅନ୍ତା, ବାବରୁ ବଳିଅଗିଲେ ସେବେ ହୁଅନ୍ତେ, ଏପରି ବୁଦ୍ଧାମ ଉତ୍କଳୀୟ ଅମୀନସେଣାରେ ନୟନକୁ ଲାଗାଇ କଥା, କେତାମୋଟୀ କୋଡ଼ିଏଟା ପଦାର୍ଥର ଲାଭାଦିଏ ହେପକାର ମୂଲ୍ୟ ନେଇ ଠିକ୍ କଥାକୁ କୋଡ଼ିଏଟାକା-ଏ ଏ ଦେଖାଯାଏ । ତାହାହାଟି ଯଥା —

ସୁବର ଆଳ ୧୯	ଟ ୩୯	କାପ୍ତିବୁଡ଼ିଆ ଆଳ ୨	ଟ ୩୯
ସୁବର ଆଳ ୨	ଟ ୧୯	ବୋଲେହୁ + ୩୩ ଆଳ ୧୯	୧୯
ସୁବର ଆଳ ୩	ଟ ୩୯	ମାଡ଼କାବସ (୧୩) ଆଳ ୧୯	୧୯
ସୁବର ଆଳ ୪	ଟ ୩୯	ଦୁରୁଷ ଆଳ ୧	ଟ ୩୯
ସୁବର ଆଳ ୫	ଟ ୩୯	ସାବୁଆ ଆଳ ୨	ଟ ୩୯
ସୁବର ଆଳ ୬	ଟ ୩୯	ଅବନା ଆଳ ୧	ଟ ୩୯

ଏସବୁକ ଜଗନ୍ନାଥ ଦଇଦାଲୀ ନୁହେଁତ ? ଅମୀନ ଦାସ
 ଭାରିକ, ଶେଷଦା ଏ କେତେକ ପଦାର୍ଥ ଅଦିକ ନାହିଁ । ସୁଦଳା
 ପୁରୁଷ ଓ ଦଶ ଅନ୍ୟ ମୋଟାମୋଟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାରିକା ଦାମୀକ
 ଭୁବନୀପୁର ପ୍ରତି ସତେଷ୍ଟ ସଦାନୁବୃତ୍ତ ଦେଖାଯାଏ ପଣ ।
 ଭବିଷ୍ୟଦ୍ଦିନୀ ପଞ୍ଚମା ପଦ୍ୟ ।

୫ମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ସେତେପାଖଣୀ ସମସ୍ତଙ୍କର, ବି' ପରମାପାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧିଆ —
 ଭବିଷ୍ୟଦ୍ଦିନୀ ଦାମୀକାର ପଦାର୍ଥ ମାନଙ୍କରୁ କୌଣସିକ ସେ ସାଧକ
 ହେବନାବଦାନରେ ଲାଭିନାହିଁ ଏପରି ନାହିଁ । ମିତ୍ରାସାସନ ଲାଭ
 ଯେତେବେଳେ ନୂତନ ଲବ୍ଧି ତାଖିଥିଲେ ଦେଖାଦେବୁ କାଳୀକାଳ ସମସ୍ତ
 ଚକ୍ର ନେଇଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଆମ ଏହାର ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତର ପରିଚୟ ସମସ୍ତ
 ଠାରୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟତମ ହେଲା । ତାହାରେ ୫୨୩ ରୁ, ନମଦ ପଦାର୍ଥବେଳେ
 ୫୨୩, ପରମା ଅଦାରେ ଆଉ କାଳକର ଦାମ୍ଭାସା କରବା କି
 କିପ୍ରାୟ ଯୋଗାଏ, ନକଲେ ନିଆନ୍ତା ଲାଭବ କେମନ୍ତେ ? ମିତ୍ରାସା
 ମନେକଲେ ଦେ ଯେବେ ଠକାଉରେ ପଡ଼ିଥାଏ କେବେ ପଦ
 ଦାମୀକରେ ଦେଖିବେକରୁ "ପ୍ରତ୍ୟେକେକ ମୁଦ୍ଧିକର", ମନ୍ତ୍ର
 ଲାଭ ଅପାନ୍ତି ହୋଇଥାନ୍ତା । ଏ କାଳକାରକ କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନ ଲାଭ
 କର, ବଲମନ ହାତା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟଦା ଦରକାର ତାହା ଏହାପ୍ରକାର
 ଲାଭ, ୫୨୩ ପାଣିକ କିମ୍ବଦନ୍ତୀକର ଯା । ହାତମଦଅପେକ୍ଷା
 ପ୍ରକା ଦେଖାଇଦେବା ମନ୍ତ୍ରବୁଦ୍ଧିକଥା, ଏବଦାନକୁ ରୁଦ୍ଧିକାଳ ବୁଦ୍ଧି
 ଅମଳ ସାଧକ । ପ୍ରକୃତିକିଆ କଥା ପ୍ରକାର, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଦାମ୍ଭାସା
 ମୋକଦ୍ଦରେ ତାହା ନିଅନ୍ତି, ଯେଉଁ ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର । ପ୍ରକାର
 ପାଣିକିନ ନିଆରୁକ ମିତ୍ରାସା ମନେକଲେ ସେ କାଳ ପାଣିକିନ

ଦେଖ, ସେ ଜଳେ ବା ଠିକ୍‌ସେ । ଭାରଣ, ଶୁଦ୍ଧାବର୍ତ୍ତନ ବାମବାଣୀ
 ଭାବେ ମାତ୍ର ମଧ୍ୟରେ । ଭାବେପ୍ରାପ୍ତ ସୁଦୃଶା ଅବ୍ୟବହାର ମାତ୍ର,
 ପ୍ରାପ୍ତର ଶକ୍ତିର ଠାଏ ଦିନ । ଗପ୍ତଦୋଷ ପ୍ରକାରର ଭବିଷ୍ୟ, ପ୍ରାପ୍ତ-
 ଦେଶର କରମ, ତଥା 'ଶବ୍ଦ' କରମ ବିଷୟର କର ବୋଧଦେଶ
 ବା ସମ୍ଭାବନାରେ ଦେଶ, ସାତ୍ତ୍ୱିକ କୁର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସାଧାରଣ କ ଅମର
 ଦେଶ । ବାବୁ ଚଣ୍ଡିକା-ସମ୍ପର ମୋଟଦାନ ଦେଶେ କର ବାବୁ ?
 ହୁଲେ ଅନୁପାତନର ପରି ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ, ଉଲ୍ଲସରେ ଦେଶିଆଣ
 ଅନୁପାତ ପ୍ରକାର ଅସ୍ତିତ୍ୱର ଏକ କାରଣେ କରମର ଅନୁପାତର
 ମୁଖ୍ୟ ଦେଶପ୍ରକାର, ଯଥା ୫୨୦୮ : ୫୨୧୯ ଦେଶେ ୫୨୧୯ ଦେଶ
 ଦେଶ, ଅସ୍ତିତ୍ୱର ବା ଦେଶମାନଙ୍କୁ ଶିବିଏ କୁପାଦ ଦିଶାପରେ ଏକାକୀ
 ଦେଶ ଶାନ୍ତି, ଅନୁପାତର ଶାନ୍ତିଅନ୍ତ, ସେ ଦେଶଦେଶର ସେ ଶାନ୍ତି
 ଅନ୍ତର ପ୍ରକାର କାର୍ତ୍ତ୍ୱ ସୁଦୃଶା ୨୦ ଅନ୍ତରାଂଶ : ୧୯ ଅନ୍ତରାଂଶ ୧୯୦ ଅ
 ୧୯୦ ଅ—୫୩ ଦେଶ । ଦିଶାପ୍ରାପ୍ତ ଏକେ ଦେଶାଧିକାର ଓ କୁର୍ତ୍ତ
 କାର୍ତ୍ତ୍ୱର ଓ ବାବୁଦାନ, ବାବୁ କୁର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କୁ ଦେଶ ଅ ଦେଶମାନଙ୍କୁ
 କର କାର୍ତ୍ତ୍ୱ । ସେ ଦେଶ ଏକ ଶାନ୍ତି ଦିପ୍ତିର ପ୍ରକାରଦେଶ ? ସମ୍ଭାବି
 କର ଏକେ, ଏକା ଅନୁପାତର ପ୍ରକାର ପ୍ରକାର । କୁର୍ତ୍ତବ୍ୟ ? ଦୃଶ୍ୟ-
 କର କୁର୍ତ୍ତାସୁ ଅନୁପାତର ଦେଶ, ପ୍ରାକୀୟ ଦେଶାଧିକାର ଦେଶଦେଶ-
 ଦେଶେ ଦେଶମାନଙ୍କୁ ମିଳେକାର୍ତ୍ତ୍ୱ, ସୁଦୃଶା ଦିଶାପ୍ରାପ୍ତ ଠିକ୍‌ସେ ଦେଶି
 ଦିଶିବ । କୁର୍ତ୍ତବ୍ୟର ଠାକୁରାନୀ ବା ଦେଶପ୍ରାପ୍ତ ଦେଶ ଦେଶ
 ଦେଶ ଅନ୍ତ ସେଶର ପ୍ରକାରଦେଶେ ଯାହା ଦିଶୁଛି ବା କୁର୍ତ୍ତବ୍ୟ
 କର ୫୩ ମାତ୍ର ଅନ୍ତର ୫୨୯ କର ଦେଶେ, ବାବୁ । ଅନ୍ତର
 ୧୯ ? କୁର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ମଧ୍ୟରା ଦିଶ ଦେଶଅନ୍ତ । ଅନ୍ତି ବାବୁଦି
 ଦେଶ କାର୍ତ୍ତ୍ୱ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ସମସ୍ତେ ସେ ସୁଅରେ ବାବୁ ପ୍ରକାର,
 ଦେଶଦେଶ ପ୍ରାକୀୟ ଦିଶା, ଅନ୍ତରାଂଶର କାର୍ତ୍ତ୍ୱ ଅନ୍ତରାଂଶ

ଦିଶା' ମଧ୍ୟସ୍ଥରେ ଛାନ୍ଦ, ମାନ୍ଦବ୍ୟର ଓଷାବାର ମଧ୍ୟରେ ବାହା
 ଦ୍ରୁତ ଶେଷ, ମୈତ୍ରବ୍ୟର ଏ ପ୍ରମାଣାଦି "ଅମୀନବ୍ୟ"
 ଦ୍ରୁତ ଶେଷ । ବସୁଦେବ ଅନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧେ ଦେବତା ମାତ୍ର ଏହି
 ଦ୍ରୁତର ବ୍ୟବହାର ଯାହା ଶରତ, ଶାନ୍ତ ବ୍ୟବହାର ତଥାପି ଏହି
 ଦ୍ରୁତରୁ ସେତେ ପ୍ରଭାବ, ତାହାଦେବେ ଦେବତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ
 ମହାତ୍ମାମାନେ ଓ ସଦା ପ୍ରଣେ ନିରାତଥା କହେ ? ତାହାର ଅନ୍ତର
 ସତ୍ତାକୁ ସମ୍ବନ୍ଧିତ, ସରମ୍ଭାଦିତ ସରମ୍ଭାଦିତ, ଯୋଗ୍ୟତା
 ଶରମ୍ଭାଦିତ, ବାହା ଦ୍ରୁତ ଶାନ୍ତ, ଏଥିରେ ଦାମର ଦ୍ରୁତ ଅର୍ଥାତ୍
 ଶୋଭନା ଦେବା ମଧ୍ୟ ଶାନ୍ତ ନିରା, ଶରତ ଶୋଭନାଦି ଅର୍ଥ
 ମୁଖ୍ୟ ଶେଷ ଦେବା ମଧ୍ୟର ଅନ୍ତରାତ୍ମ୍ୟବ୍ୟାପୀ ଅନ୍ତରାତ୍ମ୍ୟ
 ଶ୍ରୀୟ; ଏହା ଦୋଷସ୍ଥର ଶ୍ରୀୟୋବିଦ୍ୟ ଦୋଷ ଶାନ୍ତନାହିଁ ।
 ଶ୍ରୀୟଦ୍ରୁତେ । "ଦେବତା" ର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଭାବରୁ
 ଶ୍ରୀୟ ପ୍ରଭାବ, ଶ୍ରୀୟ ଦେବ ? ଶାନ୍ତରୁ ଶ୍ରୀୟ ମଧ୍ୟ ଶୋଭନା
 ଦେବତାସ୍ଥରେ ଶାନ୍ତ ନିରାତଥା ଶାନ୍ତ । ଦେବତା ଦେବତା
 ଦେବତାସ୍ଥରେ ସନ୍ତେ ନେଇ ସେ ବାହା ନିରା "ଦେବତାସ୍ଥରେ
 ମଣ୍ଡିତ ମୁକ୍ତିଶାନ୍ତ କରୁନାହିଁ । ଦେବତା ଦୋଷରେ ଦେବତା
 ଓ ଦେବତା ଦେବତା, ଦୋଷଦ୍ରୁତରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଶାନ୍ତ
 ଦେବତା ଦେବତାସ୍ଥରେ ଦେବତା ପ୍ରଭାବସ୍ଥ; ଦେବତା 'ଦେବତା
 ଦେବତା' 'ଦେବତା', ଦେବତା ଏହା ଶୋଭନା ଦେବତା ସ୍ଥାବର
 ଦେବତା, ଦେବତା ମୁକ୍ତିସ୍ଥରେ ଦେବତାସ୍ଥରେ ଶ୍ରୀୟ ଦେବତାସ୍ଥରେ
 ଦେବତା ସ୍ଥାବର ବା ଦେବତା ଦେବତାସ୍ଥରେ ଶାନ୍ତ ସ୍ଥାବର ଶାନ୍ତ
 ଦେବତାସ୍ଥରେ ଦେବତା ଦେବତା ଓ ମୁକ୍ତିସ୍ଥରେ ଓ ଦେବତାସ୍ଥରେ
 ଦେବତା ଏ ଶାନ୍ତସ୍ଥରେ । "ଦେବତା" ଦେବତା ଦେବତାସ୍ଥରେ
 ଦେବତା ଓ ଦେବତା ଦେବତା "ଶାନ୍ତ" ଦେବତାସ୍ଥରେ ଦେବତା,

[illegible]

[illegible]

ଯାଇଁ ବଦାମବ' ନଦେବେ ଯୋଡ଼ିବାବଦଳିଯୋଗୀ ଟେକିବା ଅସମ୍ଭବ ।
 ହୁଁ'ରେ ଲିଖିଥାଏ ଗାନ୍ଧୀ ଚନ୍ଦ୍ରବେଳେବନ୍ଧୁ ଶୁଣି ଅଗିତନ୍ତ୍ର । ଯେ
 ଚନ୍ଦ୍ରବେଳେ ଯେ ଦୌରାଳତ ମରବୁଝାବାଦେବ, ସେ ଲାଭ ଧୂଳିର
 ଧୂଳିରପତ, ବନବୁଝିଥାଏ ବଥାରେ ବଡ଼ ଅବସ୍ଥାସ । ବାବାଜି ମତରେ
 ଯୁଦ୍ଧରେ " ଫଳଫୁଲବୁଝିଏ ଯାହା ବୋହା, ଟଙ୍କା ଠିକ୍ ବାହା " ।
 ସେ ଲୁଥରେ ଇଫ୍‌ସବର ଲୁଥରେ ବସି ଚକନ୍ତ୍ର ଯେ ଅମୀନର
 ମାରିବା ଅପେକ୍ଷା ମୁଣ୍ଡଫଳ ମାରିଲେ ବିନା ଏ ହୃଦୟ ଶବ୍ଦରୁ ବା
 ହୁଁର ବୁଝନ୍ତା ? ଶବ୍ଦେଶ୍ୱର ଅବଧାନକୁ ବାବାଜି ଚନ୍ଦ୍ରବେଳେ ଚିନ୍ତା
 ଫଳ ଲୁହାରିଲିକାର ବେଳ ବନ ହୁଏନ ? ବାଘମରେ ବ ଲୁଥରେ
 ଗଲେ'ବିନା ବେଳ ବସନ୍ତାୟାହିଁ ! ଜଗନ୍ନାଥେବନ ମତରେ ସେହପର
 ଅର୍ଜନ ବ ଲୁହାରିବ ବସନ୍ତ ଚରିତେଲେ ଆଉ ବୋବେ ଗଲ୍,
 ଅର୍ଜନ ବାମ ଧାଉଲାମାଟେ ସେଣିବ ମାଲ ଛଣା କଲିଦାସ ବାଧ୍ୟ ।
 ଲୁଥରେ ବଲେଇ ଦୈବିକ ଲୁଥାଏ ଧରି ଅସିବୁଡ଼ି ମନ୍ଦ ଫୁଲିବା
 ବାବାଜି ଦୈବିକ ବଡ଼ କବିବାର ବାଞ୍ଛ ଦେଲିନାହିଁ, ବାବିବା ମାରି
 ବସି ଯୋଡ଼ିବା ମନ୍ଦରେ ତ ଫଳ ? ଲିଖିଥାଏ ଏହିପରି ଶୁଣିଏ ମନେ
 ଶୂନ୍ୟାଲକବାବ ବରି ଦେଖିଲା ଯେ ଜ୍ୟୋତିଷଅବଧାନ ଯାହା' ବୁଝି-
 ଥିଲା ବାହା ଫଳବଘର, ଏଥର ଶ୍ରେଣିବଘର । ଏ ଶାଗଲମି ମାଣ ।

ଉପସଂହାର ।

ବର୍ତ୍ତମାନର ସେବ ଫଳଟି ଶୁଣି ଗନ୍ଧି ସାହିବଜ । ଅର୍ଜନ ଗୋରି
 ଅର୍ଜିବାର ଗୋଟିଏ ବୁଝାଲୁଥାଏ ଏ ଚନ୍ଦ୍ରବେଳେ ଲୁହାରିବ ଚରିତନ୍ତ୍ର,
 ଶୁଣି ବାବାଜି ଅନ୍ଧ ଚେରୁଆରି ବାଞ୍ଛବାର ସାଧ୍ୟ ଦେଲାନାହିଁ ।
 ଲୁହାରିବ ବସନ୍ତାୟା ମାଲ ସାନ୍ତର ଦେଖିଲେ ଦୁଇ ଲୁହାରି' ଏବ-
 ଶୁଣି ଏହିଟା ମାଲ । ନିମନ୍ତରୁ'ର ବଡ଼ ମାଲର ଚନ୍ଦ୍ରବେଳେ

[illegible]

ଦେଖି ଦେଖା ଦେଖି ଦେଖି । ଗିରିଜାବତୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ରବିହାରୀ
 ଦାଶରଥୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ଚାକା ମାତା ମାତାଙ୍କୁ ଚାକାଦେବୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ର
 ପ୍ରଭାତ ବନ୍ଧୁ ଯେ ଚାକା ଶିବ ଦେବୀଙ୍କୁ ; ଗେରୁଦାସୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ର
 ବଚନଦାତାଙ୍କୁ ଦାତା ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଚାକା ବ୍ରହ୍ମଦେବୀ ସୁଭାଷୀଙ୍କ ପ୍ରଭୁ
 ମମତା ଯିଆ ପାପକୁ ଗୋଟିଏକାରୀ , ଗଜେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଏକାକାରୀ ବା
 ନୀତିରେ ଯେ ଧରଣୁ ଶେଷେ ଦେଖାଦେଖା ତଳ ପ୍ରସବେ ‘ଅମୃତବାଣୀ’
 ଚରିତାଏ ବନ୍ଧୁ’ ଲେଖା ସବୁ ମାତ୍ର । ଗେରୁଦାସୀ ଗିରିଜାବତୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ର
 ଯେ ଏହି ଶ୍ରୀ ୧ । ଶ୍ରୀମତୀ ମିତ୍ରାମାତା, କାବୁସ୍ଥିତ ପାଣିତ ଚାକା
 ଗୋଟିଏ ଅର୍ଚ୍ଚନ । ଗେରୁଦେବୀଙ୍କୁ କର ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଏକକ ଦେବତା
 ଗିରିଜାବତୀଙ୍କ ମନେ କାହିଁ । ଗେରୁଦେବୀଙ୍କ ମନେ ଯାହା ଗା
 ଗୋଟିଏକାରୀ ଗୋଟିଏକାରୀଙ୍କୁ କାହାର ସ୍ବପ୍ନାଟ ପାଦରା ବୋ
 ପାହାନ୍ତିବାକି କହିଲୁ । ପାଣିଦେବୀଙ୍କୁ କାହାର ? ଅମୀନ କୁଣ୍ଡଳ ଦେବୀ
 ଜୀବନ୍ତ ଶ୍ରୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ର କଲେ କହାଁ ? ଗିରିଜାବତୀ ମୁଖାବତୀ
 ଦେବୀ ଗିରିଜା । ଗେରୁଦେବୀଙ୍କୁ ପାମଦାସୀ କଲେ, କ
 ଗଜେନ୍ଦ୍ର ତ କୁଣ୍ଡଳ । ଏକାକାରୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ କର କ
 ଗୋଟିଏ ଏ ଅମୀନ; “ଗୋଟିଏକାରୀ କାହାର ଗାତ ବା
 ଗାତ ବା, ଗୋଟିଏକାରୀ ଗାତ ବେବେ ଗୋଟିଏକାରୀ ବେ
 ଗୋଟିଏକାରୀ” ଏହି ଗାତରେ ବଡ଼ ଗାତେକାରୀ ଗିରିଜାବତୀଙ୍କୁ
 ଅବଦାନେ ଗେରୁଦେବୀଙ୍କୁ କାମ ପାଇ ସବୁପଦ । ଗେରୁଦେବୀଙ୍କୁ
 ଗାତେକାରୀଙ୍କୁ ଦୁଃଖୀଗଣା ଶୁଭକ୍ଷା , ଗେରୁଦେବୀଙ୍କୁ ଶୁଭକ୍ଷା
 ଗୋଟିଏ, ଦୁଃଖୀ ମନେ ଅଗ୍ନିକୁ ଦେବୀଙ୍କୁ ବେବେ । ଗାତେକାରୀ କ
 ଗଜେନ୍ଦ୍ର ଗେରୁଦେବୀଙ୍କୁ କାବୁ ମଧ୍ୟ ମପାସଲରେ ତେଣୁ ଅମୀନକାରୀ
 ଗଜେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଅମୀନ, ଅମୀନରେ ମଧ୍ୟ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ସୁଭାଷ କୁଣ୍ଡଳ, ଅମୀନ
 କୁଣ୍ଡଳଙ୍କୁ କାବୁଙ୍କ ଧରଣର, ଦରମା ଦରମା ପାଳକର, ଓ ଅମୀନ
 ଗୋଟିଏକାରୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ସୁଭାଷ ; ପାମଦାସୀଙ୍କୁ ଗାତା ଗେରୁଦେବୀ
 ଗୋଟିଏକାରୀ ଗୋଟିଏକାରୀ ଗୋଟିଏକାରୀ ଗୋଟିଏକାରୀ ।

ଶୁକ୍ରାବତୀ ଚନ୍ଦ୍ରପଦେନ୍ଦୁ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ-ସବୁଦେଶ ସବୁଦାତ, ସବୁଦାମ୍, ସବୁଦାଆରେ
 ଶୁକ୍ରାବତୀ ମନେକରେ କଳପଦେନ୍ଦୁ ବଢ଼ିଲ । ଅମ ଅମୀନ ଦେବମାନ
 ଶୁକ୍ରାବତୀ ଶେଷଶ୍ରଦ୍ଧା ଗୋଟିଏ କଳପଦେନ୍ଦୁ ଅଛି ତାହାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ-
 ନିଶ୍ଚୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଯଥା । ଦେବମାନଙ୍କ ପୃଥକ୍ ବନ୍ଧାବନ୍ଧବ
 ମଧ୍ୟ ଓ ସବୁଥିରେ ଅମୀନ ମୁନସରମଙ୍କ ଯେତେବେଳେ ଶୁକ୍ରପଣ ଶୁଭରେ
 ଶୁକ୍ର ପୁରାବତ । ଶୁକ୍ରପଣ ଶୁଭା । କଳ ବସ୍ତୁ ତାମ୍ରରେ ନ୍ୟସ୍ତବ୍ୟତ,
 ନିମ୍ନରୁ ଦେଖୁ ପ୍ରୀତ କରା ଯାଇଥାନ୍ତି । ପର୍ବଣୀ ଦଶଶ୍ରଦ୍ଧା ବାଡ଼ି ଲୁଗା-
 ଗୁଲି ଦାତବ୍ୟୁକ୍ତ । ଭରଣା ଦେଖି ମନେକର ବଣୀ ?

ଶୁକ୍ର ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଭାବିତର ଗରୁଡ଼ ଗାଈରୁ, ଓ ଅବତ ଏବଂ
 ଶୁକ୍ରମଧ୍ୟରୁ ଶେଷାଶ୍ରୀଷ ଜଣେ ମାତୃଶ୍ରୀର । ଦେବମାନଙ୍କ ବଡ଼
 ଭାବିତ ସୁବତ; ବନ୍ଧା ଗୋଟିଏନାହିଁ ପରଦୋଲ ଓ ଅନୀନବାବୁର
 ଶିରସ୍ତା ଥିବାରୁ ଯାହାପାଇଁ, ଦେବ-ମାନଙ୍କ ବିଭିନ୍ନାଭାବ ଶେଷାଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା
 ଶୁକ୍ର ଲକ୍ଷଣାଦ; ତାହା ଲମ୍ବାକୃତରେ ଯେଉଁ ଗାଈଶ୍ରୀ କରେ ପାଦ-
 ଶ୍ରୀ ବା କରଣାଏ ସେଠାରେ ବାସନାକୁସନ ଦାନ୍ତୀ ଶୁଭକର ଲକ୍ଷାକଳେପ
 ଦେବମାନଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ନିଜେ ଶୁଭନ୍ତ୍ର । ଅନେକପ୍ରକାର ବଦାର ବଢ଼ି
 ଶୁଭରୁ ଅନ୍ତରାସି ଶେଷକରି ନିଜେ ଦେବାନେକରେ ସୁଖ, ତାହା
 କରେ ଆନନ୍ଦଜନ ଦାୟିତ୍ଵ । ଲକ୍ଷଣାରେ ଥରେ ପଠାଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା
 ଦାୟିତ୍ଵ ଶେଷରେ ଗୌରବର ଅତି ଗୌରବରୀୟ ସବୁକରେ ଶୁଭ-
 ଶ୍ରୀ ଦେବାନିଶିତା ଦେଖି ଦେବମାନଙ୍କ ମନରେ ସହକରର ଅନ୍ତରା-
 ଶ୍ରୀ ଦାୟିତ୍ଵ । ପ୍ରକଟା ସେ ଦାୟିତ୍ଵ ନିଜେ ନିଶାୟ ଶୁଭରୁ
 ଶିକ୍ଷା ଲକ୍ଷଣାଦ ଏକାଦି ଗାୟିତାଦିତ୍ଵ ଯେ ଗୌରବର ସଦାସ୍ତରେ
 ଶ୍ରୀନବାବୁ ଗୋଟିଏ ନିଶାୟିକନାୟାରେ ମାଧବରେ । ପ୍ରକ-
 ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା ବାରିତା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଛି; ବଡ଼ପଣରେ ଯେ ଓ ପାଟଣା ଶୁଭରୁ
 ଶ୍ରୀରେ ଦେବମାନଙ୍କ ମାତୃବନ୍ଧାବତ ପାୟିତ୍ଵ, ଥରେ ଦୂରଥକ ବିଭି-
 ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା ଶୁଭ ରାଜଣା ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା । ଶୋକା ନର ବା ଶୁଭରୁ ଅଧେନେକ
 ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା, ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀଦ୍ଵାରା

କୌତୁହଳର ଅମ ଚିତ୍ତଶାନ୍ତାବେଷ୍ଟକା ଚୈତ୍ୟର ଅଧିକାର ପାରି
 ହାନ୍ତ । ଏ ଖାଲ ପରିଲବେନକୁ ଅନ୍ତ; ମୁଁ ଏହାକପାରି ତାହା ପ
 ଦେବ ! ଦେଉ, ଦିଲେ ମୋ କାଳ ପଡ଼ିବ ସେ । ବୃତ୍ତପୂର୍ବକ କୌ
 ଅମୀନ କୁ ବଦଳାନ୍ତ ଓ ବସ୍ତାବ୍ତ ଚିନ୍ତାପାରିଲେ ଅପନ୍ନ ମୁଁ ତ
 ତେଣୁ ଅମୀନ ତା ଜେବୁରିର ହୋଇ ପସିବି । ଚିନ୍ତାଧାରୀ ଅମୀନର
 ଏବେ ଅନ୍ତକୁ ନଜର ଗ୍ରାହ୍ୟକାର୍ତ୍ତ । ମୁଷାଧୁରୀର ଚୋର ପିର୍ବିବ
 ସେ ନିଜେ ପଡ଼ିବୋଇ ଏ ଦେନମାନକୁ ଅଣି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହରାସ ମୁଁ
 କରି ଅଛନ୍ତି ।

କହି ଅବଧିତ ହେଲେ ତେନମାନ ଏବେପାଳ ଅନୁପ୍ରାଣିତ
 ହାମମଧ୍ୟକୁ ପାଇ କୁଅରେ ହୁଲୁନ । ଚିନ୍ତାଧାରୀ ଲୋକପାଳୀର
 ଲୁଚିଶିତମାନୁକୃତି ଗ୍ରାହ୍ୟକାରୀର ମନିଷ୍ୟତୁଷ୍ଟ ପ୍ରକାଶପାରି ହାଲୁକ
 ତହାଲ ଅଣି ହେଲିନାହିଁ କେବେ ସେହରୀବିକାର୍ଯ୍ୟରେ ବାହା
 ଶବ୍ଦେ । ସେପରି ଅନ୍ତସା କରି, ଦେନ ପଡ଼ିନା, ମୁକାଶି
 ନିର୍ବାହର ଅନ୍ତର ଦେଲିନାହିଁ । ସତରା ମନେ, ବିହୁଳି ବି
 ଗୁଣୀ, ତନ୍ତୁ ଶୁଣିଦେବାର ବାଲ୍ୟମାନ ଅମୀନ ତେନମାନ
 ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଲୁଚିଲ ବଞ୍ଚିବ ପୁଣି ବେଳୁବର ପରାବର ବପରୀର ହେ
 ଶୁଭା ! ତେନମାନ ମନେ, ଗର ବଞ୍ଚିବାଣି ଏହାର ଚିନ୍ତାଧାରୀ
 ନିରୁ ଧରାପଦେବ, ଅନ୍ତ ଧୂବେ ନାଁ ଲୁପି ଗାଈ ଖାଲବେ !
 ଚୌକିକାର ଚିତ୍ତେ ଗ୍ରାହ୍ୟଅବଦ୍ୟ ଶର୍ତ୍ତଦାତାମାନେ ସାକ୍ଷ୍ୟଦେବ
 ନରୁ ଶୁଭା ବାଟ ନଶ୍ବର ଚିନ୍ତାଧାରୀକୁ ଚିନ୍ତାବି ବଞ୍ଚିଦେବାକୁ;
 ଲାଭଦଳପସ୍ତର ମାଲୁକପାମା ଏବେ ହୋଇ ଦପାରେ । ଲୁଚି
 ବଳପଦେବର ଅନ୍ତର ମିଶିରଣ, ସେ ଦେବୁ ଶୁଣି “ ପ
 ଦାଶକର ” ଦାମ୍ଭି ପୁରୁଷାର ଦରାହାଡ଼, ସରଦାରୀ ତ
 ଲୁଚ ମୁହଁରେ ଦିନା ‘ଦରୁପିତନବିହାର’, ବାର୍ଯ୍ୟରେ “ ମନିଷ୍ୟ
 ବାଲିକା ବାହମ୍ବତାହରେ ବେଲବିଏ । ନରହୋବାର ଅନ୍ତ ଅନ୍ତ

ହୃଦୟ ଅବସ୍ଥାରେ 'ଜଗନ୍ନାଥ ଗବତମାନଙ୍କୁ ଦୟା' ତାହା ଗବତମାନଙ୍କୁ ଦୟା ଦେବା ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ସବର ଶିରସ୍ତା ଖମ୍ବିଲ ରବିପ୍ରସାଦ ପ୍ରମୁଦଙ୍କୁ ଦେଖେବାବେଳେ ସେ ପଡ଼ିବେଳେ ଦାସେ, ଅମୀନ ମୁଦ୍ରାବିମ୍ବ ଉପରେ ଦାସ ଜଣାଯିବା ଦଶ ଦୃଶ୍ୟ ? ଦେଖ, ବନ୍ଦେବସୁ ତଥା ଦେବଦତ୍ତ ନାମ ଦାସର ବନ୍ଦିତା, ଦିବାନାଥ ଚନ୍ଦ୍ରା, ଦୟା ଦେଖିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଶିଳା ପେଟଟି ସବୁଜ ଦେବ ? ଜଳଦୟା ପ୍ରଭା-
 ଶୁଦ୍ଧ ବନ୍ଦୁ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ, ଅମୃତମଣୋଦିତ ଅମୃତରସ ବନ୍ଦୁନାମ ? ମୁଦ୍ରାବିମ୍ବ ଦିବାବର ଅଛି ଦାସ ଦ'ଶ ? ତାହା କେଉଁ ସ୍ବରୂପରେ ଠାବେ ? ସ୍ବପ୍ନସ୍ବପ୍ନ ବସି ଶୁଣି ଦେଲାବେଳେ, ଠାବୁର ରଜାଦାସୁ ରଜା-
 ଏବ ପ୍ରଣା ପ୍ରଣିହାରୀ ଗମସ୍ତେ ଅମୃତମଣୋଦିତ ଧନୁ ଯେଉଁ ବନ୍ଦ-
 ଦାସ ବନ୍ଦୁତା ଅମେମାନେ ସେହିପରି କଲେ ଦୋଷ ଦ'ଶ ?
 ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ 'ଦେବୀ' ଶବ୍ଦକାରଣ, ମହାପ୍ରଭାବଦେବୀ ସଦା ବନ୍ଦ-
 ରବେ ବନ୍ଦୁ ଦେବୀ ସେହି ପରିପାରେ ଖଲିଆ ମଣ୍ଡା ଯାଉଛି,
 ଏ ବାସ୍ତବରେ ଦାସର ପାପ ଦେଖିନାହିଁ । ଜଳରେ ଘୋର
 ବଳେ ଯାହା, ତତ୍ତ୍ବମଣୋଦିତ ବନ୍ଦୁରେ ସେହି ଏକପରି, 'ସ୍ବପ୍ନ ଲକ୍ଷ୍ମୀ
 ଦେବତା,' ଯଦ୍ୟାପି ଜଗନ୍ନାଥ ଘୋର ସ୍ବପ୍ନରେ ମେଢ଼ ବନ୍ଦିତବେଳେ ସେ
 'ଦିବାନାଥ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କୁ ଦେ' ମାତେ ରାଜ୍ୟରାଜ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଗବ-
 ନାମରେ ପ୍ରଜାକରଣ, ଶେଷକୁ ଥାଏ ? ସ୍ବପ୍ନେ ଶବ୍ଦ-ଅବସ୍ଥା ବନ୍ଦ-
 ଦେଖିଲେ ତଦୌଳଦାସଙ୍କୁ ଦେବତା' ଶବ୍ଦ ଏବ ପ୍ରକଟ, ଦେବେ ଦୃଶ୍ୟ
 ତଦାସ ଦେଖିବାକୁ ରଜା ପାଇବେ ।" । ମୁଦ୍ରାବିମ୍ବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପଠା-
 ତାହାର ଅମୃତମଣୋଦିତ ପ୍ରଭା ଅମୀନ ଅପେକ୍ଷା ଦେଖି ରମ୍ଭଦେବୀ
 ଅନନ୍ୟସ୍ବ ବୁଦ୍ଧିବ ? ତାହା ଠାବୁରସେବା ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ସେବାଇ ପି-
 ଶିଳା, ଶାବେଦୟା ତାହାର ରିପ୍ରୋଡ଼ାସନ, ଅର୍ଥକୁ ଅନର୍ଥସ୍ବରୂପ
 ଶାବେଲେ ଶେଷ ଦଶାବସ୍ଥା ବନ୍ଦିତବେଳେ ସବୁଜେ ଶିବ, ଦେବ-
 ବନ୍ଦୁ ଦେବୀ ଦୃଶ୍ୟପଦା—ମୁଦ୍ରାବିମ୍ବ ବାବୁର ବନ୍ଦୁରାସନ

[illegible]

ତେଣେ ମଦକର୍ମୀ କାଗଜରେ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ଏହି ଦାବୀ, କଷ୍ଟ ବଳି,
 କଷ୍ଟ ମଦକର୍ମୀଙ୍କର କର୍ମ, ସେ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବୀ,
 ଏ ସବୁରେ କାବଳି କର୍ମୀ ପ୍ରଜାଙ୍କ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ପ୍ରଜାଙ୍କୁ
 ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବୀ, କଷ୍ଟ, କର୍ମମାନଙ୍କରେ ଖଣ୍ଡେ, କା ପ୍ରଜା
 ତେଣୁ, ଧର୍ମରେ ସେମାନେ ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ପ୍ରଜାଙ୍କ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବା
 ତେଣୁ, ପ୍ରଜାଙ୍କୁ, ତଥା କାଗଜର ମଧ୍ୟ କର୍ମର କର୍ମମାନଙ୍କୁ ଖଣ୍ଡେ ଏ
 ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବା ପ୍ରଜାଙ୍କୁ ତେଣୁ, ମଦକର୍ମୀଙ୍କର ଏକତାମତ୍ୟରେ
 ଏକତାମତ୍ୟରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବୀ କର୍ମର କର୍ମ ଦାବୀ କର୍ମ
 ମଦକର୍ମୀଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବା, କର୍ମର କର୍ମ “ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବା
 କର୍ମର କର୍ମ” ଏବଂ ମଦକର୍ମୀଙ୍କର ମିଶ୍ରଣକର୍ମରୁ ଓ ମଦକର୍ମୀଙ୍କର ଏକ
 ମଦକର୍ମୀଙ୍କର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବା ପ୍ରଜାଙ୍କ କର୍ମର କର୍ମ କର୍ମ
 ଦାବୀ, ପ୍ରଜା ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବା କର୍ମ, କର୍ମର କର୍ମ କର୍ମ ଏ

ଓରଫ ମୁକ୍ତାବଳୀର ବର । ପ୍ରଜାପତିବଳର ପ୍ରଭୁତ ମା ଦାଣ । ତେଣୁ
 ମହାଜନଙ୍କ ତାଳପଟି-ଗୋଡ଼ା-ମାମର ଏ ହୃଦୟ ଅନୁଭବରୁ ସ୍ବ-
 ଯାଗନ୍ତି; ଶୁଧ ଭୂପରେ ଶୁଧ ହୃଦିତ ହେ। ବରଜ ଦେବା ଏବଂ
 ବରପ୍ରଦାନକ୍ଷତି । ମାହାଜନ ଜଣି ତାହେତ ଯେ ଏହି ଗୌରୀ
 ବାରବାର କବନ୍ଧି ତାଙ୍କର ଶକ୍ତି ମୁକ୍ତାବଳୀବ୍ରହ୍ମସ୍ବର ଉପାଦେ
 ଲେଖନୀଟ ଅବସାସ ବା ଅବହୋଷ ଲବିଷାରି କାର୍ଯ୍ୟ, ତାଳଣ ମୁକ୍ତାବଳୀ
 ଏବେ ପ୍ରଜାକୁ ଦେଖି ଦେଶବ୍ୟଥ ଅବରୁ ରକ୍ଷାକରିଦେଇ, ତେଣୁ
 ବର୍ଷଦେ ମହାଜନ ପିଛେ ଦି ତାରିଆ ଅହମାନ୍ ତନ୍ତ୍ରୀକାଞ୍ଚ ସୃଷ୍ଟିକରି
 ଦେଇ ଶରପୁରଣ ବସନଦେବା ପାଇଁ ବସବର ସମ୍ବିଧାନ । ମୁକ୍ତାବଳୀ
 ବ୍ରହ୍ମସ୍ବର ଯେବେ ଦେଖି ଶକ୍ତିଥାଏ ତେବେ ସେ ଅହେ, ଅହ
 ବରୁରେ ଶକ୍ତିର ଯଗନ୍ତି । 'ବ୍ରହ୍ମଗଣୀ'ର ଅର୍ଥ ଶାବାବେଳୁ ଲବଣ
 ଧର୍ମୀ ସଦୃଶ ଏହା । ନବବାଇରେ ଘୋଡ଼ା ସଂସ୍ଥା ପିତୃଜା ବରିଦେବ
 ତା ତାଳରେ 'ବୁ' ଅକ୍ଷରଟି ବହୁଲମାଟେ ବାରିପିତୃଜା ଶାବ
 ଭୂପେଇବ, ଓ 'ଶ' ଅକ୍ଷରଟି ବହିରକ୍ଷଣି ତମ ଗାଲରେ ଘୋଡ଼ା
 ତାହା ଦାଣ୍ଡିକରି ତସାରଦେବ । ଏହାହର ପ୍ରଭୁଶ୍ରୀର୍ମ "ବ୍ରହ୍ମ-
 କାହାରି ନୁହନ୍ତି" — ତଳ 'ଶ' ଅକ୍ଷର ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ଶାବାପାତୁ ହୁଏ
 ତାହା ପାଲଟିବେ ତାହାରି ଅକ୍ଷର ନ ବଳେ ଧର୍ମିକତା ଦେଖନ୍ତି
 'ମନ୍ତ୍ର ଶକ୍ତି'ର ଚିହ୍ନେ, 'ଅହେ'ର ମନ୍ତ୍ରରେ ଲବଣ 'ଏ' ବଳ
 ବଳ ନବର ଶକ୍ତିଲବେଇ ଦେଖିଲ, ଉପଦାଞ୍ଚର ଅପଦାଲିଆ ନାହିଁ
 ତ ନା । ବରଦେଶରେ ସ୍ବର୍ଣ୍ଣାୟ ବଦନସାମର ଉଦୟକଳୁ ନୁହେଁ
 ତ ଏ ବହିଷ "ମହାଶୟ ଅମୃତଲେଖ ଅଗ୍ରହର ବହୁତ ଲୁଣା ବହି
 ଶୁଭେ" । ବଦନସାମରେ ବର୍ଣ୍ଣିତଲେଖ ବହିରେ "ଅଗ୍ରହ, ଶ୍ରୀ
 ଶାବାବର ଲୁଣାବହିଷ ବାହିତ, ମୁଁ ତ ତାହାର ଲେଖନୀଟ ଲୁଣା
 ତେବେ ବରିକାର୍ଯ୍ୟ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅସ୍ଥିତତ" । ବ୍ରହ୍ମା ପ୍ରପଦେ

[illegible]

ମହମ୍ମଦୀ କାବର ପ୍ରତାପ ଚଳିତାତ ବଦଳି ଲେଖାରିବାକୁ ନି
 ଯି ଗୁଡ଼ାଗୁଡ଼ିକ ଯେ ଯେବାବ ସୁଦ୍ଧାବଦ ଅନ୍ଧବୁ ଦେବାକୁ ବୋଲି-
 ଯିବେ । ଯଦିରେ ପ୍ରତା ଚଳିବେ ଟଙ୍କାଏ ୨ ସହମାଦେଇ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
 ପ୍ରକାରେ ସାଧ ବରଷାସ୍ତ୍ର ତାଦହାରା କଦମ୍ବପ୍ରଦତଥାବେଦକ
 ଦ୍ଵାରକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶବ୍ଦଦେଇ ପ୍ରକାଶ ପରେ ପଶିବୁ, ଏହା ଯଥେଷ୍ଟ
 ହୋଇବ; ତାରଣ ବଜ୍ରସାଦେବଦତାରୁ ସାର ସାବେବ, ତାହାତାରୁ
 ମହମ୍ମଦୀ ସାବେବ, ତାହାତାରୁ ମହମ୍ମଦୀ ମହମ୍ମଦୀ ଅବେବ
 ଯିବୁ "ବଦଳିରେ ଯାଏବ ବଦ" ।

ବଦଳ ଚାଲିବା ବାମନଙ୍କ ଇମ୍ବୁରେ ଚଢ଼ିବାର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାପରେ,
 ବନ୍ଧୁ ଯାକରେ ଲେଖା ଦେବାର ବ୍ୟୟ, ବନ୍ଧୁ ନିରୁପାସ୍ୟମାନଙ୍କର
 ଫେରା ଯତ୍ନ, ବାମନର ଗୋଷ୍ଠୀଏ ଯାକରେ ଲେଖିବା ଅଭାବ,
 ଶତପୁର ମୌଜାର ଚଳଣିକୁ ନବବାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ପ୍ରାଣ ସଂ-
 ଖ୍ୟ, ଗଣତାଳମ୍ବର ଦୁଇହଜାରରୁ ଉପରରୁ ଉଠିଲା, ଆଉ ମାତ୍ର
 ଶ୍ରୀ ଚକ୍ର ଚେର ଇତିରେ ମୌଜା ଗତନ ଦେବ ଓ ପାର୍ବୀ ତାଙ୍କି-
 ନି ଅଗ୍ନିକ ବାହାରୁ ଯିବେ । ବାଲୁଗୋଲ ବାବୁଙ୍କ ବଦଳ ମଧ୍ୟ-
 କାମ ଚକ୍ରରୁ କ୍ରମା ଶ୍ରେଣୀଏ, ସେ ସବୁ ସତ୍ତା ମେଣ୍ଟିବୁ ବଦଳି-
 ଶ, ୧ । ତାହା ପରତ ବନ୍ଧୁ ଦେବକାମ ଚଳତ ଦେଉଳାର୍ଥ, ୧ ଓ
 ଚେର ଶୁଭକ୍ଷ ଦୋଷରେ ମଧ୍ୟରୁ ଚଳିଥା । ଦେବଦୋଲତ ଅଙ୍ଗୁ-
 ଶ୍ୟ ଏ ଦେବଦେବ, ୧ । ଶ୍ରୀରାମଦେବ ଦେବଦୋଲତ ଏକ, ଶ୍ରୀ

ମୁହଁ ଚ'ରଖିଲେ ବାଟେଇଁ ବୁଝାଇନେବ, ଲାଙ୍ଗୁଳ ଗା ଶୁଣିଲେ
ସାବେଳେ ବଢ଼ିଗଲାମନେ ପିଠାଟି ଚାରିଆଡ଼ୁଳ ଦେହାଏ ।
କେବେ ଦେଖ, ମୋଟେ ଜାତିମୟ ତାଏତ୍ତ ଜାଗାରେ ସାଧୁ କାମ
କରିବପୁର ଦେଇ ଗାଏଲ ଓ ଅମୀନ ନାମରେ ଫେର ଫେରାଉ
କରି ଓ ଅପ୍ତା ପକାଣି ବା ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଦର୍ଶନ ପରିଦର୍ଶନ
କରିବ ସରକାରୀ କୁଶୀରାଜ ଦରବାରରେ । ଦୟାକରମୟ
କରିବ ଲୁଗାଦେଇବ ଦେଇବୁ; ଠାକୁରରେ ଦେଇ
କରିବ ମହାଶୟ ମହାଶୟ ମହାଶୟ ମହାଶୟ କୌଣସିମେ
କରି ପକାଇଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମଧ୍ୟ କରିବୁ । ଯେହୁଣ୍ଡା କାଳରେ
କରିବମହାତୀ ଦଳୁ ଦରବାର, ଅର୍ଥାତ୍ ବଡ଼କାର ଦରି ରାସା
କରି ଅବସ୍ଥା କରି 'ମୌଳି' ସହକାରୀ ନୀତି ପେଟର ପ୍ରଥମ
କରିବାଟା ବଢ଼ିପରିତମ ମଧ୍ୟରେ; କାଳିନ ଯେ'ମନ୍ତ୍ର ଚ'ର ଚ'ର
କରି କରାଣି ଗୋଟାଏ ପ୍ରଥମକରି ମାଡ଼ିଯାଏ ତାହାକୁ ଲଗଇବ
କରି ପ୍ରଥମ ପାଠମରେ । ଦୟାକର ଲେଖକ ଗୋଟାଏ ପେଟର
କରିବା ମଧ୍ୟ ପାଣିପିଟି କରକରାଣି ଯେ ପେଟରେ ଏହାକା
କରି ବୁଦ୍ଧାର୍ଥ କୋଇଅଛନ୍ତି, ଏହାମଧ୍ୟରେଥାନ୍ତି ଶୁଣି ବଢ଼ିଲେ ।
କରିବମଧ୍ୟ ମୁହଁକୁ ସରକାରୀ କାହାଣିଆଏ ଯେ ଏ କମାଅବୁଲୁ
କରି ଓ କାହାଣୀ ସରକାର କେଳମାନ ସହକାରୀ ଅର୍ଥେକ ଯାଇ
କରି ଅର୍ଥେକ ବହୁକଦେଇ ପ୍ରାନ୍ତ କଥା ମୁଦ୍ରାୟାକର । ମାତ୍ର
କରି ଲୁଗାୟ, କରକରାଣି ପ୍ରଥମ ଦେଇ ଗାଏଲ ତାରକ
କରି କରକରାଣି କରକରାଣି କୌଣସିକରାଣି ଦେଖି
କରି କାଳି ସାବେଳେ ବହୁକରେ କାଳାୟ ବାଦମ ସାବେ
କରି ଯୋଗାଇ ଅଛନ୍ତି । କରକରାଣିକର କରକ, ଏମାନେ ଏକ
କରି କରକରାଣିକର କରକ, ଯେହୁକର ସମ୍ବଦ ଯୋଗାୟ
କରି ମଧ୍ୟକର କରକରାଣି ପ୍ରଥମ କରକ ସାବେ
କରି କରକରାଣିକର କରକରାଣିକର କରକ, ଯେହୁକର

ଚିହ୍ନଟୁ ଅନବର ଶ୍ରୋତାମୁହୂର୍ତ୍ତ ଧରିଲେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟାନ୍ତ, ତାହା ପରମାତ୍ମାଙ୍କ
 ଗୋଟିଏ ସମର ଶ୍ରୀକଟାଳ ଅଞ୍ଚଳରୁ, ତାହା 'ନିରୁମା' ବଳେ ପ୍ରତି
 ଶକ୍ତିରୁ ହୁଅନ୍ତି ତୋର ଅମ ଏ ଦାବୀ ଶ୍ରୋତାମୁହୂର୍ତ୍ତ ଅମରେ, ତା
 ଥାନ୍ତି, ତେଣୁ ଅବତର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇ ଦେଇଥାନ୍ତି, ତାମ
 ଶେଷେ ଦେଉ ଦେବ, ବଳଶାବେଦ ଲାଗନ୍ତି ତାହାର ମୁଦାବତ ଠିକ
 ସରତ, ତେଣୁରେ ବାବା ଦାମ ଏବ ନବରେ ? ତା ୨୦ ରତ ମର
 ଲବାର, ଅନ୍ତ ମଣ୍ଡିଲେ ଦିନୁଟାଏ, ତେଜମାରୁ ଲେଖାପଢାଆ
 ଦେଲେବେ ଅତି ସେ ଲେଖ ପଢିଲେ ବାରି ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟାନ୍ତ, ଅମୀନ ଶିଳ
 ଥାଏ ମଧ୍ୟ ଅତି ଦଳନାତ ମାପରୁ କନ୍ଦାର ବସାରେ ବସି 'ବଦର
 ବୋରଣୀ ଦାମ ବଦୁରନ୍ତି; ବତ ମୌଳିକ ଏ ବୋର ପ୍ରତି ବସ୍ତାରେ
 ଅମୀନକୁ 'ବୋରଣୀ' ବାବତରେ ଦେଇ ମିଳେ, ଏହି ବୋରଣୀ
 ଦଳନାତରୁ ଦଳନାତ ଦାବରେ ନିମାଅନ୍ତି, ଅତି ବଳୁଟାର ମଧ୍ୟ ତା
 ବଳିବରେ ଦେବା, ଦେବର ଲାଭବତା ବୁଦ୍ଧବସି ଲେଖିଲେ
 ଦେବା, ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରକୃତ ଦାବିକ ଶ୍ରୋତାମୁ ଅନୁରାଗୀ ଗରୁ, ଉପତାରେ
 ଦେଖାଦେଉ, ତାମ ତେଜୁବନ ବନ ତାହା ଜଣା କରାଉ । ସତ ଦେ
 ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏ ଲାଗି ଓ ବସ୍ତାଏ ତାମ ମୁଣ୍ଡାବଳିଶାଳି ଲିଖିଥାଉ ।
 ତେଜମୁ ବଦର ପରଷର ଶାବାସାବଳି ନିମ୍ନଲିଖିତ ମତେ ଦାବନା
 ମୁନମିନିତ୍ତ ବାବଦେ ଲାଗି ବାକି ରଖିଲେ । ମୁନମିନିତ୍ତ ବାବଦ
 ଲାଗି ପ୍ରଥମ ଶ୍ରୀ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିକଟାବସରେ ଲାଗିଲେ ସେ ୪୨୫ ବଦ
 ୨୦୦ ବଦରୁ ତା ନମା ଉପର ଅବରୁ ୫ ୨୭୫, ଓ ଅବରୁ ୫୭୨୫

୩୦ ମୋଟ ପାଲୁଣା ଏକରେ ଉପରୁ । ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପଦ-

୭ମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

ଚିତ୍ରଣ ଅମୀନସଂସୋଧନ ସର ।

ଶତ ବଦେମୁଦିମାତ ତା ୨୦ ରତ ପଳବାତ । ସ୍ଥାନ ପଳବା
 ତଥା ବଗେ ବୁଦ୍ଧବୋତ ଓଦମ ବଦବସ୍ତୁତାମନବଦଳାୟ
 ବସ୍ତୁତାମନା । ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟାନ୍ତ, ଅମୀନସଂସୋଧନ ବଦବଦେବ

ଦୁଇଦେବର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ କାଳ ସବର ଶୋକାନ୍ତରୀନ' ଠିକ୍ ହେଉ
 ଶୁଣି ପାଇଲେ ଦେବେଷ୍ଟକାରେ ବୋଧହେବ କହୁଲି । ତା ଉପର
 ଦେଖିବାକୁ ଅତ୍ୟୁତ ଦେବେଷ୍ଟକା ସୁଧାଶ୍ରୟାସନ୍ତା, "ତାକୁ ଦେ
 ନ ପାଇ ଓଡ଼ିଆଦର ଦେଖିବିନିଦେ" ବୋଲି ଶିଖରଟଳି
 ତାହାର ଅନୁକ୍ରମ ସବାର ଦେଖୁ। ଦେଉଛି" ଏ ଦୈନିକପଦ କହ
 କୁଦହରେ ଦୁଇବର୍ଷର ଗୁଣିଆଏ ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସଦା" । ୧୯
 ନିମନ୍ତବେଳର ବାର ବାଣିଆର ଗୀତ ଅପରାଧ ଲୁଚିବା ପିନ୍ଧ
 ଶୁଣିଗାରିରେ ପିନ୍ଧନ୍ତି—ସପତନା ନଦୀ ବରଷା ପାଇଁ କଣ ସେମାନେ
 ଶୁଭସମୁଦ୍ର ତେର ନଦୀ ପାଇବୋଲ ଅଧିକନ୍ତୁ । ଗାଦପରର କହ
 ଦେଖାଯାଇ ପାରିବ ଶୋକାନ୍ତର ଦେଉଁ ଶୁଣଇ ଦେଉଁ ତାଦପର
 ଶ୍ରୀରାମାୟ ମନଅର୍ଦ୍ଧର ଦେବେଷ୍ଟକା ଏ ଓଡ଼ିଆ ଅମୀନ ପଣାଇଲୁ
 ପାଇଲେ ସେବେ ବୋଧପାଏ, ଅବତାରିବା ଅମୀନ ଲୁଟି ମାଉଁସଖି
 ସେ ଅପରାଧରେ ତାକୁ କଣ ଦେବା ଉଚିତ ? ସବୁକାର ବାହାସ
 ତକାଉଣବଲ ଲେବକୁ ଘୋଷା ? ଦେବତା ଦେଇ ଲେବେ ଦେଖିବ
 ସର୍ବିନ ବାଜିଦେଇ ଦେବେ ଯେ, ବାରତନ ଅମୀନ ଯାହା କହୁଛି
 ତାହା ଜଣେ ଟ ୧୦୦ ପାଇଲୁ ମୁଳସମ୍ପଦ ପରିବ୍ରଜ, ଦେଖିବ
 ମୁଳସମ୍ପଦ ଦେଖାଟ ସର୍ବିନ ନିଶିବା କାମ୍ରାସରେ କାନୁରୀ
 ଦୋଷିଏ ଟ ୧୦୦ ପାଇଲୁ ଅଛି, ଲେବେ ଶୁଣା ଶୁଣି ସାଧାରଣ
 ଦେଉଥିଲେ ସବୁ ଲାଭକାର ପଡ଼ିବନାହିଁ । ଏହିପରି ଦେବଦେବ
 ଦେବେ ଦେବତା ଦେବେଷ୍ଟକା ହେବ ଏ ଦିଶାବଦଳି ଦେଖୁ । ସବୁ
 ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁ ସଦା ତକାରସମାଜମାନେ ପ୍ରବୁଦି ବଦଳିବନାହିଁ ଅଛି
 ଓ ଦେବଦାବାସନ' ଗୁରୁ' ଦେଖାଇ ଆଲ ଦୋଷାବର କାଳରୁ ଲୁଚିବା
 ମଧ୍ୟରେ କଲି ଦେବାକୁ ବାଧୁଅଛି, ତାଙ୍କମାନଙ୍କର ଏହି ବନପନି
 ନବପଦ ସବୁକାର ଦୂରର ସମ୍ଭବଅଛି । ତଳଦେଖ ଦିଶାବଦଳିଏ ଅବସ୍ଥା
 ଶୁଣିଲୁଏ ବାସନାଏ ୧୦୦ ଟଙ୍କା ନେଇ ଅମୀନ + ଜଣେ ଦେବ

ଦିଶାଏତ ଫଳସ୍ତେ । ନିର୍ଦ୍ଦାୟିନୀ ଚୁକ୍ତ, ବ୍ୟାଧାୟ ଚେକ୍ରାୟେ ଚ
 ଶିଶୁଂ ସାତପଦାୟତ୍ତ । ଏବେ ଅମାନଦେଶା ସ୍ବପ୍ନ, ଚନ୍ଦ୍ରପାଶୁର
 ଦେଲା ।

ମିଶ୍ରଣ ବୋଧେ କହୁ ଚଉଁମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥାତ୍ ଚୁକ୍ତାଦିଶା ଓ ଚକ୍ରାୟ
 ଓ ସାତପଦାୟତ୍ତ । ସ୍ବପ୍ନ ସ୍ବପ୍ନକରି ଫାରିଲେନାହିଁ ଯେ ଏପରି ପରିସ୍ଥିତି
 ନିଜ ଦେବା ସ୍ବପ୍ନରେ ବି ? । ଏତ ସାମାନ୍ୟ ପରିସ୍ଥିତିର ନୁହେଁ
 ଏ ସ୍ବପ୍ନର ବାହାଦୁରୀର ମୁକ୍ତମାନଙ୍କ ସୁଦାୟର, 'ସ୍ବପ୍ନ'ଠାରୁ ବା
 ସ୍ବପ୍ନନତା ଦାୟି । ଏହାପରେ କେବଳ ଜାଣନ୍ତି ପ୍ରଥମ ଓ ଦ୍ବିତୀୟ
 ଚଉଁମାନଙ୍କ ମାତ୍ର ଠାରୁ କୁଳମାସ୍ତାଏ ଜଗତେ ପରିଗଣା ଅସୁଦାୟର ବା
 କୁଳସ୍ତା; କିନ୍ତୁ ଦରଦାର କଣ ? ସ୍ବପ୍ନର ନ ଓକାର ହେବେନା । କି
 ଚଉଁମାନଙ୍କ ଚ ଫଳସ୍ତେ ଚଉଁମାନଙ୍କ ଓ ଚାକ୍ରାୟତା ସାତପଦାୟ
 କରେ ପ୍ରାୟଶଃ କହୁର ଚଉଁମାନଙ୍କ ଚଉଁମାନଙ୍କ, କେବଳ କହୁର
 ମହାବଳ ଦୋଷର ଅର୍ଥେ କହୁରାୟ ପଡ଼ନ୍ତା ନାହିଁ । ମିଶ୍ରଣ ବୋଧେ
 କଥା ସ୍ବପ୍ନର ଶିଶୁ ଚଉଁମାନଙ୍କ ମୁକ୍ତମାନଙ୍କ ଓ ଅମାନ ଦରଦାର
 ସ୍ବପ୍ନରେ ଅନେକତ ଚଉଁମାନଙ୍କ । ଚାକ୍ରାୟ ବଚସାଦେବତା ସାତପଦାୟ
 ଜାଣି, କାଳେ ବୋଧେ ଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରେନା । 'ବୋଧ ସାତ
 ଦୁଇପାଦି ପ୍ରମାଦକତା ଚଉଁମାନଙ୍କ କଳାଗବତ୍ତ କହୁର' ଏକ
 ପ୍ରକାର ଏ ସ୍ବପ୍ନର ଏକାକୀର ଅପଣା ? ସ୍ବପ୍ନଦେବତାଙ୍କ କହୁ
 ନାହାନ୍ତ କହୁର । ଯେ ଯାହା ଆଉଁଶ ଦସ୍ତ୍ରୀ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଯାହା
 କାଳେ ପ୍ରଚଳିତ କହୁର ମୁକ୍ତମାନଙ୍କ କହୁରାୟର ହୁଦାଏତ ଚଉଁମାନଙ୍କ
 ନି ବୋଧେତ ଅସ୍ବପ୍ନର ଉତ୍ତମା-ସାହାୟକାଚୁରୋର-କହୁ
 କହୁରାୟର ହୁଦାଏତ ଯାହା ବୋଧେ ଶାସ୍ତ୍ର । କେବଳ କହୁ
 ମାନେ କହୁରାୟରେ ଏପରି ପ୍ରମାଦର ନାମକର କାଳି ଦସ୍ତ୍ରୀ
 ସେ ଉତ୍ତମା ସ୍ବପ୍ନରେ ଯେ ମୁକ୍ତମାନଙ୍କ ବାହୁ ଦେବେ 'କାଳୁରାୟ
 ଓ ଅମାନକାହୁ ଦେବେ 'ଅନିଷ୍ଟକାଳୁରାୟର', ଅର୍ଥାତ୍ ଦେବେ
 ଉତ୍ତମା ସେଇ' ବୋଧେ କହୁର ଓ ସେ ଚକ୍ରାୟ ବଚସା ମାନ ସ୍ବପ୍ନ

[illegible]

ସଦୃଶ ଚାରିଟା । ଲାଙ୍ଗୁର । ଗୁରୁତ୍ୱ ଯୋଗୁ, ତାହେଁ ଏ ସଦୃଶ
ଅନୁସନ୍ଧାନ ଓ ପ୍ରମାଣସମ୍ପ୍ରଦାନର ଦ୍ୱିତୀୟ ଚାରିଟାକୁ ଗ୍ରହଣ ।

ଅମୀନ ସଂଯୋଜନାର ଚର୍ଚ୍ଚାସୂଚକ ବଡ଼ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଉଦ୍ଭିତ । ତେଣୁ
ଦୃଶ୍ୟରୂପା ଶାନ୍ତରୂପ ମୂର୍ତ୍ତିରୁ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱରେ ପୁଣି ସାଧନକୁ
ବାଦିମ ସେବେ ଧରିବ ତେବେ ପ୍ରଭାକୁ ଚାନ୍ଦମାନଙ୍କ ଦେଇ ସଦୃଶ
ସର୍ତ୍ତାକ୍ଷର ଓ ଶାନ୍ତ ନିଶିତ ଦେଖି ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ମୌଜାମୟରେ ବିଜି
ଲୋକାବ ଗର୍ଭସ୍ତମ୍ଭ ଉପର ଦୃଶ୍ୟରୂପ, ଯୋଗକୁ ବି ସେ ଅମୀନ ଓ ମୂର୍ତ୍ତି
ସମ୍ପର୍କର ନିଆ ଦର୍ଶନୀୟରୁ ନୂତନ ନିଆ । ଏହା ଉଦ୍ଭିତରୁ ପ୍ରଭା

୮ମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

—o—

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷତା ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବିଷୟ ।

ତତ୍ତ୍ୱବସ୍ତୁର ମୌଜାତ ବଡ଼ ତତ୍ତ୍ୱବିଷୟ । ମୌଜା ତାହା; ତାହା
ବଡ଼, ଲିଙ୍ଗରୂପ ବଡ଼, ବା ମୋଟାବଡ଼ । ମୋଟାବଡ଼ ବଡ଼ବଡ଼ ବଡ଼
ସବୁଥିରେ ଅମୀନମୁଖ୍ୟତା ଏହି ଚାନ୍ଦମାନ ଗ୍ରହଣ । ଶ୍ରଦ୍ଧା ବିଷୟ
ଧାରା ଉପରୁ ସିଦ୍ଧା ବଡ଼ ମୌଜାବେଦରୁ ଉଦ୍ଭିତ ଦେବାକୁ ବଡ଼
ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସମ୍ପର୍କରୂପରୂପରୁ ପ୍ରଭା ଦେଖିପଡ଼ି ଚାନ୍ଦମାନ ଓ
ପ୍ରାନ୍ତସମ । ଉପେକ୍ଷାକାରୀରେ ଧ୍ୟାନ ଅବସ୍ଥାରେ ଚାନ୍ଦର ଦେଖି ପଡ଼ି
ପ୍ରଭା “ପ୍ରଭା ଦେଖିବେ ତିନୁ ଦିନୁ ଦେଖିବି ତାହା”, ପ୍ରଭା
ନିଶିତପ୍ରଭାକୁ ଅନୁଭବ କରିବି ମଧ୍ୟ ଚାନ୍ଦା ଚାନ୍ଦାବସ୍ଥାରେ ତେଜସ୍ୱୀ
ପ୍ରଥମ ଦୃଶ୍ୟରୂପ ତତ୍ତ୍ୱ ଅନୁଭବେ ବଡ଼ ଓ ପିତୃ ଅର୍ଥରୂପ ଯେ
ହୋଇତ ଚାନ୍ଦାଦର୍ଶ; ତିନୁ ବାଦିମର ବଡ଼ ଚାନ୍ଦ ଚାନ୍ଦିତ ତତ୍ତ୍ୱ
ସାଧି ଦ୍ୱିତୀୟ ଧାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଅନୁଭବିତ ଚାନ୍ଦି ଯେ
ଏହି ଦୃଶ୍ୟରୂପ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ବଡ଼ମାନ ସ୍ୱପ୍ନର ଚାନ୍ଦିତତାକୁ ବଡ଼

[illegible]

[illegible]

ନାହିଁ ବାବୁ; ଅତି ବଡ଼ି ତୋର ଲକ୍ଷଣ; ଏବେ ତାମକାର୍ଯ୍ୟ
 କି ପ୍ରକାର ମୋହର ବେଳରେ ବାରି ମନସୋର; ଯେତେବେଳେ
 ଯେତେବେଳେ ବସୁ ବରା; କେତେବେଳେ, ସେ ବେଳେ ଅମ ବସୁ
 ଯେତେ, ଯେତେବେଳେ ତରଳ ନାହିଁ, ଯେତେବେଳେ ତାହେବାର,
 ତୁ ଯେବେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ ବସାଇଦେବ; ତାହାର ପ୍ରାଣ ଅଂଶ
 ଯେବେ କଳାହାସୁ ବୁଣି ଦେଇବ, ଏବେ ସାଧୁ ମୋଲିଆର ମୋ
 ଯେବେ ଅତୀତୋତ ଦେବାକୁ ତବ କାର୍ଯ୍ୟକର ? ଅହା, ଦାସିମ
 ତବ ବଦାବଶ ତରୁତ ଦେବ । ଅହ, ଯେତେବେଳେ ମୁଣ୍ଡକୁମୁଦ
 ତ ବରିଦେବି ? ଶାବୁର ଏତିସେତି ଯୋଡ଼ାଦେବେ
 ତର ତରାୟବେଳେ ତାକୁ ତବଜନାବଶବେଳେ ଅଶ୍ରୁ
 ତ ଅପରେ ଅପରେ ଠିକ୍ ତରାୟବେଳେ ! ” । ଏହାପରି
 ତୁ ବୁଝ ବଢ଼ାଇବୁ ଏ ବୁଝିଲାନୁ ଗିରିଧାବନ ମୁଣ୍ଡରେ
 ଯାବତ ବୁଝିବ । “ତାମର ତରବ । ତାହାବଶବେଳେ । ତାହାପରେ
 ତ ଅଶ୍ରୁକ୍ତ ଏ ଯେତେବେଳେ ଯେତେବେଳେ ତ ପରବଶବେଳେ
 ତ ମାତ୍ର ଅଶ୍ରୁକ୍ତ ତର ଶୁଣିବୁ ଯିତିଅଶ୍ରୁ ? ମୁଁ ତ ଅଶ୍ରୁମାନବ
 ବୁଝିବି । ଏହୁ ଅମୀନ ତାମକର ଅମର ବଦାବଶ ଏବେ ସବୁବେଳେ
 ଯିଏ ବାହାବର ତର ପର ବଦାବଶ ତର ତ ତର ବୁଝିମାନ
 ତ, ସେତର ବଦାବଶାରେ ବଦାବଶ ତେ ବାହାବଶ ଯାହାବଶା
 ତ ବେଶବ ବୋଲି; ଅମେ ମୋଡ଼ାମୋଡ଼ା ଧରଣକୁ ବୁଝିବେ
 ବୁଝି, ତାହେବେ ତରରେ ବରଷା ବଳାବଶ ମୋଡ଼ା ପାଇବେ
 ତ ବସୁ ତର ଯିତିବର ଏବେ ବୁଝିବ ଅଶ୍ରୁ, ତା ନ ବୁଝି
 ତ ଅମ ବୁଝିବୁ ମାହେବାର ବସାବେଳେ ମହାବେଳେ ତାହେ
 ତ ବେଶବ ଯାହାବେଳେ ଅଭାବେ ବରଷାବୁଣା ତର ? ମୁଁ
 ତ ବୁଝିବେଶବୁ ମତ ତର, ତାହାର ବସୁକୁ ବାହାବଶ ବୁଝି
 ବୁଝିବୁ ବୁଝିବୁ ତ ବେଶବ ତାହା ? ଏ ତେଜମାନା-ବଦାବଶ

[illegible]

ବାବୁ ଏବଂ ଗାନ୍ଧୀ ଏ ଦୁହିଁଙ୍କ ଉପରୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଇଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧୀ
 ଜୀବନ ଗୁଡ଼ିକ ବଢ଼ିଲେ ! ଶେଷରେ କିନ୍ତୁ ତାହାରି ସ୍ବପ୍ନେ ତ ସେ
 ବଡ଼ ଅନ୍ଧାରକୁ ଦେଖି ଦିଶିଥାଏ ବାବୁଦେବେ ଅନ୍ଧାରୁ ମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତି
 ମନେ । ସ୍ଥିରକରି ଯାଇଛନ୍ତି ଯେ ଚଳିଥିବାବେଳେ ମାତ୍ରାତ୍ର ଗାନ୍ଧୀ
 ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ର କରିବେ ଓ ଲମ୍ବକୋଇ ତାଙ୍କ ଗୋଡ଼ାବଳେ ଗଡ଼ି । ତାହା
 ବାହାରି କାମ ହାସଲ କରିବେ ବୋଲି । କିନ୍ତୁ ବାଟରେ ସାହିସ୍ବର
 ଶାହାଜୀ, ସେ ସାହାଜୀମଣି ପାଖଦେଇ ଗଲାବେଳେ କୋଇଲି
 ଶବ୍ଦର ଓଲଟି ଗଲା । “ଅହା, ଚଳୁଥିବାବେଳେ ଯେବେ କିଛି ଅନ୍ଧାର
 ମୁଣ୍ଡରେ, ତ ସତେ ଧରି ମାଲିକର ଅଣ ଦେଖାତ ବୋଲି, ଏହି
 ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ର ହେବା, ମନଦମାରେ ଶବ୍ଦେ ଦୁଇପକ୍ଷ ଗଲେ ସଦା କ’ଣ
 ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ରମଣିପ୍ରାପ୍ତି ଦେବାଇଗଣ ! ତାହା କ’ଣଦେବ ପଛରେ
 ଦେଖି, ବାହାରି ଗୋଡ଼ାବଳେ ପଡ଼ିବ, ବାହାରି ବାହାରି ସେ
 ବାହାରି ଦିଶୁଛି ଦେବେବେ ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ର ଗୁଡ଼ିକ ।” ଏହିପରି
 ସ୍ବପ୍ନର ଲେ ଦିଶିଥାଏ ଲେଖକ ଅସିଲେ ଓ ଦିଶୁଛି ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ର
 ଦର୍ଶନେ “ପ୍ରାଣ” ବାହାରିବ କାମ ଅନ୍ଧାର ଦେଖାଇଦେବେ । ଅନ୍ଧାର
 ଏଣେ ପ୍ରକାଶ ଅନ୍ଧାରୁ, ତା ପାର୍ଶ୍ବରେ ବହୁ ଚଳିବାଇଅଛି
 “ଦିଅଗଲା” ବୋଲି ଦେଖାଇ ଦେଇ, ସେ ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧା
 ମାଣ୍ଡିତରେ ସୁଖିଦେଇ ଯାଉଥାନ୍ତି । ପରିମଳକାନ୍ତ ଅନ୍ଧାରୁ ସେ
 ଯଥାସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ଦେବେ । ଯୋଗରୁ ସେ ଦେବେ ଯଥାସ୍ଥାନରେ
 ଦେବମାନଙ୍କ ଦାଣ୍ଡ, ମୁନସ୍ବରମ୍ ମିଶ୍ର ! ତତ୍ତ୍ବର ଲେଖାଇଛନ୍ତି ନେଇ
 ତାଙ୍କ ଦିଶୁଛି ଯାଇଅଛି । କ’ଣଦେବ ଏହି କଳ୍ପରେ ଗଲା, ଅନ୍ଧାର
 ଏ ଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରକାଶର ଚଳିଥାଏ ସଦା ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଯାନ୍ତି । ଯାହା
 ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ର ଶ୍ରଦ୍ଧା ସେମାନେ ଏକପ୍ରକାର ମାଗଣା ଶ୍ରଦ୍ଧାପାତ୍ର
 ଶ୍ରଦ୍ଧା, ତା ସାହା ଦେବାର ପରିମଳକାନ୍ତର ବାହା ଅସମ୍ଭାବ୍ୟରେ
 ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଦୁଃଖୀର ତା ୧ ହର ପ୍ରାୟାସ — ଅନ୍ତର ଅଳ୍ପ କାହାଣୀ
 ନେଇ ଦାବୀ ପଡ଼ୁଛି ଅନ୍ତରାତ୍ମାର ମୋହନୀ ଚାହାଣିକରିବେ ।
 ଶିଖର ବାହୁ ଶୋଷିତ ଶୋଷିତେଇ ମୁହଁ ଡାକି ସଦାକ୍ତ ହୁଅନ୍ତେ,
 ନିଶ୍ଚୟେ କାଳିଆରିରେ ଯେ ମୋହର ପ୍ରଜାତାତ ଶ୍ରମରେ ଏହା-
 ନିଶ୍ଚୟ ମୁହଁ ମୋହ ଦେଖିବେ, ଅତି ଦେହ ଜଣେ ମୁଖା ପାଖେ
 ଶ୍ରୀକାନ୍ତ । “ନିଶ୍ଚୟେ ମା’ ଚନ୍ଦ୍ରପଦ ରଖ” । ମଦନମୋହନର
 ମୁହଁ କେହିକରି ଯାହାବେ’ ବୋଲି ମନା ଦେଉଛି, ତତ୍ତ୍ୱ ଲେଖି
 ଲୋକେ, ହେଁତ ଶ୍ରୀମ ମଧ୍ୟରେ ବାହୁପର ଠାକୁର, ମୋହର’ ହସ୍ତ
 ଲୋକ ଲାହୁଁ, ମୁଁ ବିନା ବାହାରି ଅନଳାଲେଖ । “ହସ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରପଦେ
 ରୁଦ୍ଧ ଶ୍ରୀକାନ୍ତକା” ଦେହ, ଅଳ୍ପ ଏହାକୁ ଦେଖି ଅନ୍ତର ଠାକୁର
 ମା’ ଅନ୍ତରାତ୍ମା । ମୁନବିନ୍ଦୁ ଓ ଗିରିଧାରୀ ତହିଁ ଲାଭକରକାରୀ
 ଲୋକରେ ଲାଗିବୁ, ଲାଭକରେଇ ନିବନ୍ଧ, ନିବନ୍ଧ ମୁନେ ଶ୍ରୀଏ
 ନିବନ୍ଧ, ଦାବୀ ପାଟିବଦ୍ଧ ବୋହାଣି ଠାକୁର ବୋଲି ଅନ୍ତର
 । ଗିରିଧାରୀ ଶ୍ରୀ ବାହୁଁ, ଦାବୀ ଲାଗି ଦାବୀରୁ ସନ୍ତୋଷୀଏ
 ଲାଭକରେ ଲୋକ । ଲାଭମାଣି ଲାଗି ପଡ଼ାଇଲେ । ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ
 ଲାଭରେ ଲାଗିବୁ ମୁନବିନ୍ଦୁ ଲାଭରେ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ
 ଲାଗି “ଅନ୍ତରରେ ଲାଗି ଓ ଶ୍ରୀ ଦାବୀରା ଶ୍ରୀ ଅନ୍ତର,
 ଲାଗି ପଡ଼ାଇ ଅନ୍ତର ଦାବୀରେ ଲାଗିବୁ ଲାଗି ଲାଗି
 ଲାଗି ଓ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ, ଶ୍ରୀ ଏହି
 ଲାଗି ବୋଲି” । ଗିରିଧାରୀ ଲାଗିବୁ ଏହା ଦାବୀରେ ପଡ଼ାଇ-
 ଲାଗି ଦାବୀରା ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଓ ଏହି ସନ୍ତୋଷରେ ଦାବୀରା
 ଲାଗି ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ; ପ୍ରଜାତାତ ତହିଁ ଦେହରୁ ଲାଗିବୁ
 ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ
 ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ
 ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ ଲାଗିବୁ

କାର୍ଯ୍ୟ ସେହି ଶ୍ରେଣୀର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଅର୍ଥ ଅନେକଦମ୍ବାୟ, ମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତି ନି-
ର୍ଦ୍ଦେଶ ଅଭିବାଦନ ଦେଇ ଗଲେଣି, କାବିମ ସାହେବ ଏବଂ
ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷୀ, କରରେ ପ୍ରଜାନ୍ତ ନିଜର କରଦାକର ବିଷୟରେ ଗଭୀର
ଅଭିବାଦନ କରୁଁ ଯୋଡ଼ା ସାଥ ଅନ୍ୟ, କଳାକାର କରୁଁ ଅ-
ପ୍ରବେଶ ବୋଲିଲେ । —ଉପ ପ୍ରମାଣ ପଦ ୫

ନବମ ଅଧ୍ୟାୟ ।

[illegible]

ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବୈଶ୍ଣବଶାସ୍ତ୍ର, ଶେଷାଦେବନ ଚିତ୍ର ଦୋରାଦର ଅବ
ଲମ୍ବ ଅନନ୍ତମୟବାଦେ ବସ୍ତ୍ରାବୃତ୍ତମାନ, ମୁନସ୍ତମିୟ ଅଭ୍ୟୁଷଣେ ଗୌ
ଶୋକବାଦୁ ଯାଇ ଅନୁପ୍ରସିଦ୍ଧ, ଅଧୀନ ବସ୍ତ୍ରରା ଖରାବେ ନବି ଅଭ୍ୟୁ
ବଦନବାନ୍ତୁରାଣା ଶେଷେବ ଏହା ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଭବ
ଦେଉଳନ୍ତ । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଜା, ବୁଝୁଛନ୍ତି ଶିଳେ, ଅସି ଜମିଗଲେ
ନିରାଶରା ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀର ପ୍ରସିଦ୍ଧେ ବଜ୍ର ବେଶିନସ୍ତରେ, ତାଙ୍କ ନି
ରାଶ, ଓ ଶରଦାବ ଲମ୍ବ ବୁଝୁଛନ୍ତି ଦେଶିକର ଅଭ୍ୟୁଷଣର ଯା
ସ୍ତରେ, ଅସି ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀର ପ୍ରସିଦ୍ଧରେ ବଜ୍ରବଜ୍ରବଜ୍ର ପ୍ରଜାଦେ
ବର୍ତ୍ତୀରାବ ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ, ତାଙ୍କର ପଥା ଗୋଷ୍ଠାବତୀରା ପେଟି
ଲୋକାଦ ବୁଝି ଶାନ୍ତବାଶାନ୍ତ-ଚିତ୍ର ନିଶ୍ଚେନେ ସମସ୍ତେ ଦେବ
ଏକପୁରୀରେ ତାହା ଲକ୍ଷ୍ମଣ । ଶେଷାଦେବନ ମୂର୍ତ୍ତିରୁ ଶି
ବାହାଲୁନାହିଁ, ଦେଶିକଲୋକ ମନେକରୁଛନ୍ତି ଯେ ତାଙ୍କର
ପଦାଭ୍ୟନ୍ତର ନଦିବାସ ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବସ୍ତ୍ରମାନ, ଦକ୍ଷିଣର ମିତ୍ରତ୍ବ ନଦି
ଅବ ଦେଶିକସମ ପଦ, ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଯେତେବେଳେ ଶେଷାଦେବ
ତାହା ଯାହା ପ୍ରସିଦ୍ଧରେ ଓ ଲକ୍ଷ୍ମଣ ପ୍ରାଦେବ, ଯେତେବେଳେ ମୁଖ
ଓ ଶରଦାବେବେ ଦେବନ ଏକତ ଅନୁମାନ ଦେଉଛନ୍ତି ଯେ ସେ
ଶାନ୍ତବାସ ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଶାନ୍ତବାସ ବଜ୍ରବର୍ତ୍ତୀ

ଦାନଦେବାଦ ତଥାରେ ହେବ । ଦୁର୍ଲ୍ଲଭତ୍ବର ଅନ୍ତ ପ୍ରକାଶକରୁ,
 ଯେଉଁ ସ୍ବପ୍ନରୁ, ଅମୀନ ମୁନସିରୁ ଗାନ୍ଧୀ ତାମ୍ରବିଜାଏ ଅଶ୍ରୁତ
 ଶବ୍ଦକରୁ, ଯହୁ ଅସ୍ବଚ୍ଛାଏ ମଧ୍ୟ ପାଞ୍ଚରୁ ବାହାରୁନାହିଁ । ଯେଉଁ
 ଶବ୍ଦରୁ ଚନ୍ଦ୍ର ସମସ୍ତ ଦୋଇଥିବା ପରେ, 'ବଚନର୍ଥା ପ୍ରକାଶ ମୁନିରୁ
 ସହ' " ୦ ଓତର ଅନ୍ତ " ପ୍ରକାଶରେ ।

'ପ୍ରଥମ' ଦୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରରେ ଚନ୍ଦ୍ର, ହୁଏତକର ଚନ୍ଦ୍ରପୁରର ଗୁରୁ
 ଦେବୀନାଥେ ପ୍ରକାଶୁ ରୁଣୁରୁ । ଯଦେଶେଷେ ଉପସ୍ଥିତ ସେ ଶୁଭେ
 ଦାନଦେବାଦ ନିଜସାଦ ଯାହା ବରପ୍ରଦତ୍ତେ ଦାତାମେନନ ଦୟା
 ସେଥିରୁ ଦାନାଶାସ ଦାନା ନିଦ୍ରା ଶୋବାଏ ମଧ୍ୟ ଶସି ସଂଖ୍ୟ ଦୃଷ୍ଟି-
 ପ୍ରକାଶ । ଶାନ୍ତାଦେବ, ଶୋବାଦେବ, ଚନ୍ଦ୍ରଶିଖା ପ୍ରାମଦାଶିଏ
 ଶାନ୍ତୀରେ ଅଟେ ଯାଇଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରଶାଦେବ ଅସୁରୁ କେନ୍ଦ୍ର
 ଚନ୍ଦ୍ର, ଚନ୍ଦ୍ର, ଶୋବାଦେବ ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ରସବର ଦେବେ ଦାନର
 ଚନ୍ଦ୍ରଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରସ୍ବ ଦାନ ଦାହିଁ, ଦାନପ୍ରଦତ୍ତ-ଅନ୍ତ, ପ୍ରଥମ
 ଶାନ୍ତାପଦେ ପାଞ୍ଚିଶାନ୍ଦବା ସହ, ଚନ୍ଦ୍ର, ଚାନ୍ଦ୍ର ଚାନ୍ଦ୍ରକେବେ' ସେ ।
 ଚନ୍ଦ୍ର ଶାନ୍ତ ଚାନ୍ଦ୍ର ଯେ ଅମୀନ ଚନ୍ଦ୍ରକେ ଯେଉଁ ଅନ୍ତାୟର ଦନ୍ଦ-
 ଶାନ୍ତ ପ୍ରକାଶ ଶୋବାଦେବ ଦାହା ରୁଣୁକେ; ଯେବେ " ଲକ୍ଷ୍ମୀପ୍ରଦେବ
 ଶାନ୍ତ ତଥାରେ ଶାନ୍ତଦେବାକୁ ଯାଏନାହିଁ । ଶେଷପାଞ୍ଚିଶା ନାହିଁ
 ଶାନ୍ତ ? ପ୍ରଥମ ଶା ଚନ୍ଦ୍ରକୁ ନ ଅନ୍ତର ପ୍ରକାଶିତରେ ଚନ୍ଦ୍ର
 ଶାନ୍ତା ଦେବେ ପ୍ରକାଶ ଚନ୍ଦ୍ରକାହିଁ । ଅମୀନ ଯେଉଁ ହନ୍ଦସର
 ଶାନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରପ୍ର ଶିବ । ଶାନ୍ତା ଶାନ୍ତାନ୍ଦେବା ସହା ଶେ' ପ୍ରକାଶ
 ଶାନ୍ତରେ ଦାହା ଶାନ୍ତ ମେଣ୍ଟାଏ ହୁଣୁରୁନେବା ଶାନ୍ତାଶାମଧ୍ୟ
 ଶାନ୍ତରେ ଶେଷ ଅନ୍ତରେ ଶେଷ, ମାନ ମାନ ଶାନ୍ତଶା ମାନ,
 ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ ପ୍ରକାଶ ଶାନ୍ତାଦେବା ? ସହ-
 ଶାନ୍ତ ଦ'ଶ ଶାନ୍ତାଦାହା ଯେ ହନ୍ଦାଶାଏ-ପ୍ରାନ୍ତ ଦନ୍ଦରୁ ଶାନ୍ତ
 ଶାନ୍ତ ମୁଣ୍ଡାଏ ଶାନ୍ତାକୁ ଶାନ୍ତକାହିଁ ? ଅନ୍ତାୟରେ, ପ୍ରକାଶ

ନାମଦେବତାଙ୍କ ଦେଖିବି “କୌତୁ, କୌତ, ପଦା” ଏବଂ ଏହା ଦୁଇଟି-
 ଲୋକେ-ସେମାନେ ପରାଦୋଇଆନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ସେହିପରି ପଦ ଦେଇ
 ଯନ୍ତୁ । “ବିଦ୍ୟାବିତ ପଦାସନ” ଏହି ନାମକୁ ଏ କାହିଁକି ବାଲ୍ୟବେଳେ
 ହେଉଥାନ୍ତୁ ? ଓ କୁହନ୍ତି ସଦୃଶତା ଏକଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବସର ଦେଇଥାନ୍ତୁ ।

କଳାକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷ “କଳା ଓ କଳା ଅର୍ଥେଣ୍ଟି ଅର୍ଥେଣ୍ଟି ନାହିଁ ?” ଏହାର
 ଶ୍ରେୟ ଦେବାକୁ ଅସମ୍ଭବ ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତୁ ଏ କାହିଁ
 ହେଉ ଅନାପଦ ହେଲେ । ଲୋକାଦ୍ୟବଶୀଳତାରେ ଚୁକ୍ତ ଅନବଦ୍ଧ
 ନିଜର ସବୁ କଳା ସେହି ପ୍ରକାଶରେ ! କେତେବେଳା ସେ କଳାକୁ
 ନିଜର ପ୍ରକାଶ ପ୍ରକା ଅତିନାମାନ୍ତ ଅବଦନ୍ତୁ, ଏହାକି କଳା ଶ୍ରୀମନ୍ତ୍ର
 ନାହିଁ । କେତେ ବାଦମ ଏହି ଉତ୍ତରରେ କାହିଁକି ସମ୍ଭାବନା ଦେଇ-
 ଯେ କର୍ତ୍ତାଙ୍କର ଏହିପରିବା କଳା ହେଉଅଛନ୍ତି । କବର ବାଲିବା
 ମାଲ ଦାମ ଭାବର କଳା ଦେଖିଲେ ସେ ଅସୁବିଧାକୌଣସି ଲିଙ୍ଗସ୍ଥ
 ବରଗୁଣିତରେ ସେତେ ପ୍ରକା ଦାମ ଲୋକାର ନେଇକିନ୍ତୁ ସେ-
 କଳା ସମ୍ଭାବନା ଅ ଅନୁପ୍ରାଣିତ । କବିଶାଳିନୀର କବିତାକୁ ବାହାରିବି-
 ଯା, ସେ କବିତା “କବିତା ପ୍ରକାଶର କଳା ଏହାରେ କିନ୍ତୁ ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ,
 କବିତା ନାମିତ୍ତୁ କବିତା ନାମ କବିତା ନେବାର ପ୍ରକୃତ ଲକ୍ଷଣରେ
 ନାମରେ ଅଛି ନା ବାଲ ନା ଚଳ ଏଠି ପ୍ରକାଶାନ୍ତୁ ? ଏ ଉପସ୍ଥିତି
 କାଳ କବିତାରେ ସେମାନେ ଅଛନ୍ତି ପ୍ରକାଶ କୁହାଯାଉ ସେମାନଙ୍କର
 କଳା ଅଛି କାହିଁ ? ସେବେ ପ୍ରକାଶ ମଧ୍ୟ କହୁ ଉଠିଲେ “କାହିଁ”
 କି ବାଦମକୁ କାହିଁକିକିନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶ ଦେଇସାରି କଳା କର୍ତ୍ତା ହେଉ
 ଶାଳରେ “ଅଛି ଏ ଅନୀତ ହେଉଛି କୁମ୍ଭମାନଙ୍କର କଳା ଅଛି
 କି ?” ଏବେକେଳିକୁ ମାନସା ଓକେର ଦେବେକି କୁହାଯାଉ
 ଅସିଦ୍ଧକେଳି । କିନ୍ତୁକି କିତାବ ଅସିଦ୍ଧ ମଦକମୋହନ କୁହ-
 ଏ, ବା ପରିକାମ ଦେବ ଦେଖାଯାଉ । ଦେନମାନ୍ତୁ ଅସିଦ୍ଧକେଳି
 ନାହିଁ । କାହାକୁ ଦେଖାଯାଏ । ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଚାହିଁ ରହୁଥିଲେ ।

ପରେ ମାନସୀ ପଠାଇ ବାହାରିଥିବା ବହିବାକୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଏହା
 ଚାରିଆଡ଼ ବନ୍ଦବସ୍ତୁ ଅମଳତାକୁ ଲଗାଇ ଏ ଅମଳଯାଏ ସହା ଦେବ
 ଅସିଦେଇ ଅମଳ ସେହି ଗାଲ ମାରିଥିବ ସେ ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଦେହାଦି ଲଗାଇ
 ଶ୍ରୀୟୁ । ସେ ଗାଲକୁ ଅଦଳି କରିବାକୁ ନିଲୋବଦ ଶାଳାସବ ଗାଲ
 ଦେବେଷୁକା ଖଟୁ । ଅଦଳି ଦେହାପାରି ନାହିଁ ଦେବେ ଦିଗିଧା
 ଅମୀନଟ ବସାଲକୁ ସବୁସବୁରେ ବଳ, ତା ଦିଅରେ ମିଶ୍ରସବରେ ଦେ
 ବକୁଟ ବିଧାତା ସେଥକୁ ତାହାର ମୁଣ୍ଡରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଖଣ୍ଡିଦେବେ
 ଅମୀନକୁ ଦେବ ବା ତର ଦେବସବୁ ସେ ଲେଖି ବସ୍ତୁ ପାତୁନାହିଁ ଏ
 ପାନସ୍ତ୍ରୀଏ ଦେବନାହିଁ—ବରଷ ବଡ଼ବଡ଼ିଆ ଅଳ୍ପ ମାନେ ତ
 ଗୋଲମାଲ ତରି ଯାଉଛନ୍ତି, ବହୁବରୁ ଏହି ବରଦେବତା ତର
 ଅସ୍ତ୍ରୀନ ବଦରୁ ଶୁଣାବଳେ ଦେବେଦେବୀ ବାହାର ପଡ଼ିଯାନ୍ତି
 ଶେଷ ଦାତନ ଏକତା କଥା ଇଂରାଜରେ ସମୁଦାୟଦେବୀରେ ‘ବଦ
 ଅସ୍ତ୍ରୀନ’ ବଦରକାମଳ ଓ ନଦସାହି ବଡ଼ବଡ଼ିଆ ସମୁଦାୟ ପ୍ର
 ଗଲ । ବଦରବୁଦ୍ଧ ମୁନସରମୁଦିର ଦାତଲେଖା ଦେବି ବାନ୍ଧୁକ
 ଶାବେବ ମୁନସରମୁଦି ତାତ ସାମଲ ପାଖରେ ଠିଆ ବଦ
 ଦେବେ । ବଦର ଲେଖା ଓ ଲେଖାସବୁ ଦାତମସ ସମେତ ତ
 କାର ନୁହଁ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ବଦର ବାନ୍ଧବରେ ସବୁସବୁ ସେଇକ
 ଦେହାପଡ଼ିଛି । ଏହି ବୁଦ୍ଧବ ବ ପ୍ରଜାଙ୍କ କଣ୍ଠସ୍ତା ନୁହେଁ ତମୀକା
 ବହୁତ ବଦରୁ ଓ ବହୁତ ବଦସ୍ତା । ଲଳ ବଦବସ୍ତୁଦେବେ ଏବଂ ଲ
 ବୁଦ୍ଧବ ଲଳମାଲବଳେ ଲଖାହାଲ ଦୈବିସ୍ତ୍ରୀବଳେ ଦେବଲ
 ଲେଖାସ୍ତ୍ରୀ, ସବୁକଳ ଲେଖାରେ ଅମୁତମଣୋହୁ ତଳେ ଲେଖା
 ଦେବଲ ଏବେ ଲଳ ଲେଖାସ୍ତ୍ରୀ; ନୁହେଁ ହୁଦାଏବୁ ଅଳ୍ପ
 ‘ବଦର’ ବାନ୍ଧବରେ ତର ପ୍ରଭାବ ଦେବା ଶୁଦ୍ଧ ଏହିଦେବୀ
 ଏ ବଦର ବୁଦ୍ଧବ ଲୁହାପିତ, ତର୍କିରେ ବହୁ ତର୍କିଆ ବୁଦ୍ଧ ପ୍ର
 ଯେ ଦେବେବ ସ୍ତ୍ରୀକରେ ପଠାଣବ ବହୁଲମାତ୍ର ଅଳ୍ପ, ତର

[illegible]

ସିଦ୍ଧି ପ୍ରାପ୍ତ ହେବ । ଏହି ସମୟରେ ତୁମେ ଶୁଣିବୁ ଏହି କଥା ।
ଏହି କଥାଟି । ଏହି କଥାଟି । ଏହି କଥାଟି । ଏହି କଥାଟି ।
ଏହି କଥାଟି । ଏହି କଥାଟି । ଏହି କଥାଟି । ଏହି କଥାଟି ।

[illegible]

ବାଦନମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଡଃ. ରାଜିବ ଦାଶଙ୍କୁ କିଏ ବା କିଏ ନି
 ଦିଏ ପୂର୍ବେ ? ମାନଣୀ ଓ ରାଜ୍ୟ ସାହିର ମୁକ୍ତାର କିମ୍ବା ଠାକୁର
 ଅନୁମାନ କରି କଟକରୁ ବାହା ହୋଇଯିବାକୁ କାରଣ
 ଘଟଣାଟି ହେଉଛି ଏହି ଅନୁମାନ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଦାଲିଆଙ୍କୁ
 ମୋହନୀ । କଟକ ବାହା । ଦୁଇପାରିଶ୍ରମୀ ସମାଜ—କର୍ମାଚାରୀଙ୍କ
 କୁଠାରିଆକୁ କଟକରେ କିପରି ଶୁଭାଶେ ବାସ କରା ଏକ
 ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କାର୍ଯ୍ୟ । କଳାର ଦେହେ, କାରଣ ଏ କାର୍ଯ୍ୟ କଟକର
 ପ୍ରଥମେ ହେଉଛି । ପ୍ରକୃତରେ କିପରି ଲାଭ ଓ କାରଣ
 ଦେଖି ଉପସମାନ ଦେଇ ବା ଗଣେ । କଟକ ନିର୍ମାଣକ୍ଷେତ୍ର
 କଟକ ଲାଭ ଦେଖି କେବଳ କଟକ କଟକରୁ । କାରଣ

